

Zsoltár és trombitaszó: ez kíséri az ember útját végig a világon, és mindig a trombitaszó a hangosabb. De mélyebbről jön a zsoltár és erősebb, még akkor is, ha nem hallatszik kívül a falakon. Mert a trombitát egy torok fújja, a többi csak engedelmeskedik neki vakon, de a zsoltárt, ha halkán is: százezrek éneklik. S kezük fegyvertelen és békességre kulcsolódott. Homlokuk emelt és tiszta, és munkának gondjai lakoznak mögötte, mely lassan és biztosan megtermi a jövőt.
(Wass Albert: Jönnék!)

XXIX. évfolyam 7. szám
2022. július

Bulányi Gy.: BNT Zárómise	5089
Kovács L.: Mentsétek meg..!	5091
Schanda B.: Lelkigyakorlatos elmélkedések	5098
Király I.: „Nincs jelentősége.”	5103
Cságoty P. B.: Bulányi atya	5105
Hollai K.: Mária, ...	5106
Bulányi Gy.: Lehetünk mi is boldogok?	5107
Farkas I.: A fa lelke és a...	5109
Bulányi Gy.: Teljesül az Atya akarata?	5111
Veér I. T.: Trianon	5113
Farkas E.: Postumus	5113
Lipien M.: Levélváltás	5114
Kovács L.: Schanda Bea temetés	5116
Kovács L.: Hálaadás Beáért	5119

BULÁNYI GYÖRGY

BOKOR NAGYTÁBOR – ZÁRÓ MISE

Testvéreim, nem akarunk se sok verést kapni, se kevesebbet, inkább vállaljuk, hogy sokat kaptunk, sokat bíztak ránk. Mit kaptunk, mit bíztak ránk? Hát csak azt, amit Isten rábíz mindenkire, aki ember. Ezt a valamit mondta Jézus az Isten Országának. Csak ennyi van ránk bízva, és jó hatvan esztendővel ezelőtt abból született meg a Bokor, hogy vállaltuk, hogy megkeressük, megtaláljuk ezt az Országot. Mit találtunk? Elmondom sorjában.

Az első és legfontosabb, amit találtunk, az a nagycsalád. A nagycsalád már Ország? Aligha van fontosabb az Országban nála. Az amolyan magamfajta aggregényekkel megnézhetnénk magunkat. Ha mindenki úgy csinálta volna az életét, ahogyan én, nem volna Bokor. Kezdetben még piaristákat neveltem rendemnek, de iskoláink államosítása leszoktatott erről, s helyette egészen a Bokoré lettem. Az első nemzedékből még csak négy meg hat gyermekes családok születtek, de a következőben már meglódult a hinta: lett hét gyermekes, meg tíz, s

eljutottunk sorban a tizenhatig is. Amikor Zsike bejelentette, hogy várja a tizenkettediket, ünnepélyesen kezelt csókoltam neki. Zsike meg ezt mondta: Gyurka bácsi: én vagyok a világ legönzőbb asszonya, mert nem bírom ki, hogy ne legyen mindig egy kisbabám. Amíg akadnak a Bokorban ilyen önző asszonyok, addig élünk. Addig van Bokor, s addig lehetséges az Ország is. Mert ahhoz, hogy legyen Ország, ahhoz mindenekelőtt gyerekek kellene. Gyerekek nélkül nincsen Ország. Gyerekek nélkül csak szövegni lehet az Országról. Ezt teszem pl. én is. De hát mivel tudom, amit mondtam, legalább azt mondom, amit mondok. Mit? Azt, hogy az Ország alapértéke az élet, és Ország csak akkor lehet, ha továbbadjuk az életet. A tíz gyermekes Vincze család három gyerekénél már van egyenként négy-négy gyerek. Ezek a gyerekek már a Bokor negyedik nemzedékét adják. Krisztiék behozták egyik törökbálinti misémre a maguk négy gyermekét. Mise után bejöttek a plébániára beszélgetni is. Beszélgettünk egy jó másfél órát, s utána leszólít a gyerekek közül a legkisebb, a talán hat éves sincs még kisfiú és mondja: Gyurka bácsi, most megértettem, amit mondani akartál. Madarat lehetett volna fogatni velem: érti a negyedik nemzedék is, amit mondani akarok. Mondom is Zsike után: Én vagyok a világ legönzőbb embere, mert azt akarom, hogy a hat évesek is megértsék, amit mondok. Az elmúlt félszázadban ren-

geteg szó esett arról, hogy a szülők közösségbe járása nem rövidíti-e meg a gyerekeket. Lehet, hogy megrövidíti őket. De járhatnak a kedves szülők közösségbe úgy is, hogy a gyerekek jobban várják a közösségi találkozókat, mint a szüleik. Várják jobban, mert a gyerekek is találkoznak ott gyerekekkel, mert ki-ki elhozza a közösségi találkozóra a maga gyerekeit. Magam, gyerekkoromban csak az unokatestvéreimmel találkoztam, s évenként csak párszor. Máig sem felejttem el ezeket a találkozásokat.

A jövőbe nem látok, csak ábrándozom róla. Elöttem van a Bruderhof példája. Hans Meier már nyolcvan esztendő volt, amikor meglátogatott Budaváriban. Talán 12 gyereke volt, s az egyik fiát, Andreast, a már szintén nagypapát el is hozta magával feleségével. Három éve meg magam is voltam Darwellben, s találkoztam ottani közösségük vezetőjével, Hans egyik unokájával, egy alig negyven esztendő fiatalemberrel és feleségével, akiknek akkor már hat gyermekük volt. Hans unokáinak száma közelíti már a százat. Egy-két ilyen Hans-féle Bruderhof alapító ivadékaiból hamarosan s az időtengelyén kitelik egy Bruderhof-falu kétszáz emberrel. Valamikor írtam róla, hogy az első keresztény nemzedékek is főleg attól nőttek meg, hogy ők nem tették ki gyerekeiket a Tajgetoszra, hanem önzők voltak, mint Zsike, s így volt, akinek tovább adhatták a jóhírt, amit Jézustól tanultak. Lehet, hogy a bennünket körülvevő világ butaságnak gondolja a jézusi jóhírt, de a mi családjainkban saját gyerekeinkhez csak eljut ez a jóhír. El, s otthoninkban a csapból is az folyik, hogy jónak kell lenni, meg hogy szeressük egymást.

Az első olvasmány a mai misében arról szólt volna, hogy Ábrahám kész volt feláldozni fiát, Izsákot, mert hát úgy gondolta, hogy Isten ezt kívánja tőle. Mi megtanultuk az elmúlt félszázadban, hogy ilyen Isten nincs. Azt is megtanultuk, hogy az Istent példázó szőlősgazda azzal küldi a gonosz szőlőművészek közé egyetlenjét, hogy a *fiamat talán meg fogják becsülni*. Nem azt, hogy Golgotára küldöm a fiamat, hogy kiengeszteljen engem Ádám-Éva tettén kelt nagy-nagy haragomból. Azt is megtanultuk, hogy Jézus elmondta: *Akik előttem jöttek, mind tolvajok és rablók*. Nem mérgezzük tehát magunkat, akik megismertük a jézusi jóhírt, semmiféle emberi hagyománnyal. Jézus is túltette magát e hagyományon. Ezért cseréltem le az Izsák-történetet a világirodalom legszebb szerelmes versével, Petőfiével. Azzal, amit Juliskának írt: Minek nevezzelek?

Azt mondtam beszédem elején, hogy megkeressük, megtaláljuk az Országot. Ez az Ország Isten irántunk érzett szeretetéből született meg. S aligha akad közöttünk, aki ne vallaná, hogy az Isten által megteremtett világban s a mi emberi életünkben volna valami szebb, mint a szerelem. A celibátusba beleszerelmesedett egyházunk sem tette szentséggé a lemondást a szerelemtől. De a szerelmet, amelyet Petőfi érzett Juliskája iránt, azt szentséggé tette: hetedik a házasság. Nem kellett felfedeznünk ezt. A Bokor nulladik nemzedéke, azok, akik világra hozták a Bokor első, alapító nemzedékét, olyan

szülők voltak, akik nem ismerték a válást. A Bokor addig él, amíg a válás istentelensége be nem szüremkezik sorainkba. A házasság nem felbonthatatlan, ahogy tanítják, de fel nem bontandó. Azért csináltam mai misénkben első olvasmányt a Petőfi-versből, hogy az ő és Juliska lelki tisztaságával nézzenek egymásra házasodni készülő fiataljaink. Hogy el ne csábuljanak a bennünket körülvevő társadalom példáján. S hogy őrizzük Isten parancsát. Azt, hogy holtomiglan, holtodiglan, s mindazt, ami lehetővé teszi ezt. Azt a régi, nagyon régi és ezerszer szent törvényt, hogy *játszani ily nagy dolgok nem adattak*, s úgy közeledjenek fiataljaink egymáshoz, hogy megszülethessék lelkükben az az érzés, amely Petőfi Sándort ihlette, amikor Juliskára nézett.

A második olvasmány azt mondta volna el, hogy Sárától és Izsáktól annyian születtek, mint a fővény a tengerparton. Ezt is szebben mondja el az Ének a Visztulán, amire lecséréltem a Zsidókhoz írt levél szövegét. *Halat a Visztula és lengyel asszony gyermeket ad örökre, s nincs ott halál, ahol dalolni és szülni tudnak*. Lehet, hogy az előttünk levő század folyamán mohamedán kontinenssé válik Európa. Lehet. Azért lehet, mert ugyancsak Ady Endre írta: *Aszott nemzetek, hűlt világok, Törtéletek mi-azmásvágya Halálra valók nem kár értük*. Nem kár azokért, akiknek nem kell az az érzés, amely ihletti Petőfi versét. Nem kár azért, akik mások, mint amilyen a hal a Visztulában és mások, mint a gyermeket örökre adó lengyel asszony. Az életet tovább nem adóért nem kár. Csak pusztítsa ki önmagát. Ezen a fajtán az Isten sem segíthet. De én nagyon bízom a Bokorban. Abban, hogy a Bokor akkor is ad majd gyermeket örökre, ha már mohamedán kontinenssé leszünk. Ad, mert a Bokor számára szent marad a szerelem, s mindig lesz körünkben fiú meg lány, akik el tudják majd mondani a maguk módján, hogy minek nevezzelek.

Rátérek a harmadikra, amit megtaláltunk a Bokorban. Az eddigi kettőt kaptuk a szüleink nemzedékétől, ahogyan kaptuk. Ezt a harmadikat, amiről most szólni akarok, nem kaptuk. Mi magunk találtuk meg. Ez a harmadik – a közösség. Szüleink nemzedékének még elég volt az egyházköziség. Megkapták benne, amire szükségük volt. És mi már nem? Mi már nem. Olyan fokban tette be abba a lábát a világ, ahogyan korábban nem. A Párt a vallás elhalására akarta felhasználni a szószéket is. S tudtuk, hogy szükségünk van arra, hogy négy-öt magyar vagy nem magyar összehajolhasson, s megőrizze számunkra a jóhírt. A 60-as években kikerült a kisközösséget propagáló írás, a Lelkipásztori Marketing – Lékai buzgólkodása folytán – Rómába is. Eljutott a piarista generális, a magyar Tomek Vince asztalára. Egy Rómába látogató rendtársamtól, Medvigy Miskától kért róla véleményt. Miska ezt válaszolta: Generális atya, minden rendes pap ezt csinálja odahaza. Ki ilyen, ki olyan formában, de a be nem szervezett papok, akik nem voltak békepapok, megtalálták a pasztorációnak ezt a házankénti közösségi formáját.

Alighanem Magyarországon virulhatott legjobban a kisközösség, ez az új formája a lelkipásztorokodásnak. Ez

lehetett az oka annak, hogy a Kreml egyedül Kádárnak engedélyezi, hogy részleges megállapodást kössön Rómával. Ez a megállapodás csinál püspökeinkből az államhatalom akaratába belesimuló személyeket. Ez a megállapodás intézi el, hogy a be nem szervezett papok kisközösségeit a püspökök az egyház ellenségeivé minősítsék a 70-es években. S még ma is feltételen feltétele egy személy egyházi elfogadottságnak, hogy a Bokorral ne legyen kapcsolata. Az, hogy ennyi évtizede tartó egyházi bizalmatlanság ellenére is, itt most Bokor Nagytáborban vagyunk, arról beszél, hogy ma is vannak, akik azt gondoljuk, hogy Jézus Országának ma is szüksége van a kisközösségre. Miért gondolom ezt magam? Miért, ha egyszer már a szovjet hadsereg nincs itt, hazánkban? Azért, mert az eltelt hatvan esztendő megtanított minket valamire. Arra, amit Loisy abbé száz évvel ezelőtt megfogalmazott. Mit? Hogy Jézus az Isten Országát hirdette, de helyette csak az egyház jött. És én ezt nem tudtam hatvan-hetven esztendővel ezelőtt, amikor Loisy még élt? Nem tudtam. Azt hittem, hogy minden rendben van, s az egyház csak azt tanítja, amit Jézus rábizott. Isten a szovjet megszállást használta fel arra, hogy kisközösséget csináljunk, és mi a kisközösségben megtanultunk, hogy hiba van a kréta körül, mert Konstantin kora óta a trón és az oltár szövetsége bizony nem azonos a szövetséggel, amelyet Jézus kötött meg a három esztendő alatt meg az utolsó vacsorán a maga nevében Istennel. Ő arra kötötte meg, hogy Isten Országát kell csinálnia a maga közösségének. S aki úgy látja, hogy az, amit az egyház csinál, az bizony nem egészen azonos azzal, amire Jézus az egyházat csinálta, az továbbra is kisközösségben él, hogy fenntartsa Jézus államát az Isten Országáról.

Elmondhatatlanul nehéz a helyzetünk. Talán nehezebb, mint indulásunkkor, a 40-es években volt. Akkor a püspökeink még mellettünk álltak. Akkor a mi ellenségeink a püspökök ellenségei is voltak. '64 után helyre állt a trón és az oltár szövetsége, s az elvtársak mondhatták Lékainak: a Bokor tagjai már nem az ők, hanem az egyház ellenségei. S a püspökök úgy is viselkedtek velünk szemben. Az idő mutatja majd meg, hogy fennmaradnak-e kisközösségeink. Akkor maradnak fenn, ha képesek vagyunk a magunk új történelmi körülményeink között annak a megvalósítására, amire Jézus rendelte a maga közösségét. Tudunk-e Isten Országát építeni, vagy csak azt tudjuk tenni, amire a körülöttünk levő világ is képes? – ezen fordul a létünk. Ha igen, akkor leszünk holnap is. Ha nem, akkor kihullunk az idő rostáján. Visszautasítjuk-e a Sátán mai kísértéseit, ahogyan Jézus tette a pusztában? Jézus vállalta a másodrendű állampolgár szerepét. Képesek vagyunk-e erre? Akkor vagyunk képesek, ha eltölt bennünket a vágy, hogy valami szépet, istenektetszót csináljunk. Imádkoznunk kell érte, ahogyan Jézus imádkozott negyven napon keresztül a pusztában, s utána már tudta, hogy mit is kelljen csinálnia. Csak szavakat tudok mondani, melyek szentek a Bokorban. Uralkodás helyett szolgálni.

Gazdagodás helyett szegényen, egyszerűen élni. Belső veszekedések és külső verekedések nélkül mindenütt békességet teremteni. Valaki egyszer azt üzent nekem, hogy vigyázzak, mert a kereszténység valami nagyon csendes dolog, és mi nagyon hangosak vagyunk. Máig sem tudom, hogy jót üzent-e. Jézus nem akart hangos lenni, de mindig elmondta, hogy mi a kedves Atyjának, s a végén ebből halálos ítélet és keresztre feszítés lett. A Bokor az elmúlt jó félszázadban sem hangoskodott, s véleményét csak az egyházon belül mondta el, s mégis világra szóló ribillió lett abból, amit csináltunk. Nem tudom, hogy lehetséges-e a csendes kereszténység. Azt tudom, hogy Jézusnak nem sikerült. Ügyesebbeknek kell lennünk, mint Jézus volt? Nem hiszem. Inkább azt gondolom, hogy aki hűséges marad azokhoz a tartalmakhoz, melyeket ő tanított, az előbb-utóbb biztosan kihúzza a gyufát. S ezen nincs mód segíteni. Segítséget csak az jelent, ha nyilvánvalóvá tudjuk tenni egyre több ember számára, hogy nem lehet másként Bolygónkon élni, csak úgy, ahogyan Jézus tanította. Arra gondolok, hogy Isten majd besegít nekünk, ha mi hűségesek maradjunk Jézus szövegéhez. Egy Babits-idézettel zárom mai szövegem: Az Úristen őriz engem, mert az ő Országát zengem. Az ő Országát, a békét, harcainkra süketségét.

KOVÁCS LÁSZLÓ

MENTSÉTEK MEG VILÁGFALVÁT!

- apokaliptikus világdráma -

*Viharos, vad, tomboló zene világvég hangulattal,
majd halk, éteri, szomorkás dallam*

Konferáló: (halk zene alatt bejön, emelt hangon) **Mentsétek meg Világválvát!** - apokaliptikus világdráma - A három délelőttöt betöltő műsor szereplői főleg Ti lesztek, kedves Barátaim! Az apró jelenetek csupán gondolatébresztésre szolgálnak és a fantázia szüleményei. Ha valaki vagy valakik magukra ismernek, csupán a véletlen műve. A jelenetek szereplőit fogadjátok megértéssel, a művet pedig, amit Nektek kell megalkotnotok, vállaljátok az Isten és az emberek előtti felelősségetek tudatában. Testvéreim! (megismétli) **Mentsétek meg Világválvát!**

zene felerősödik

I. A mennyben

Andi, Ildi, Bandi bácsi, Éva néni, Gyuszi bácsi,

Dombi Feri (bejönnek lassan, leülnek)

Mester: (fehérben jön, rajta kötény, kezében tálca, üdítő poharakkal, kiosztja, az ülők mögé áll)

zene elhal

Ildi: (hátrafordul) Mester, ülj közénk, bár mi nem voltunk méltók, hogy hajlékodbá jöjjünk, de ha már itt vagyunk, ne játszd tovább a pincért.

Mester: (harsányan nevet) Hah Ildi, Ti aztán éppoly pimaszok vagytok itt is, mint lent voltatok. (leül, lábát keresztbe veti, kérdően néz) Mi volt a lecke?

Andi: (kinyitja a határidőnaplóját) A mai csoporttalálkozóra vázolnunk kell Világfalva helyzetét...

Dombi: (közbevág) ... ki kellett dolgoznunk egy sajátos stratégiát...

Mester: (fejét ingatja) Feri, Feri, belevágtál Andi szavaiba!

Dombi: Tudom. Te meg Uram, tudhatod, hogy a Te hangod az én hangom, és én csak a Te Hangodat akarom érvényesíteni.

Bandi bácsi: Ferikém, most már itt van a Mester, ha szólni akar, majd ő hallatja a Hangját.

Gyuszi bácsi: Látod, Uram, ezek vagyunk mi papok. Mindenbe belebeszélünk. Különbözik igazán van Bandi bácsinak.

Ildi: Csak azt akarom mondani, hogy a mai találkozón Andi az elnök.

Dombi: (megadóan) Jó, akkor fejezd be, Andi.

Andi: (mosolyog) Köszönöm. A mi feladatunk elsősorban az, hogy konkrét helyi feladatok megoldására találjunk megoldást.

Éva néni: (bólogat) Igen, igen. A mi feladatunk az, hogy a Bokor problémáira keressünk megoldást. Főleg a belső bajokra, de a külsőkre is, az egész világ bajára.

Dombi: Így van Éva néni. Akciótervet kell kidolgozni. Konkrét problémákkal kell foglalkozni, és annak megoldását kell megtalálni. Az pedig, megoldás lesz minden hasonló problémára a Földön.

Mester: (bólogat) Rendben. Kíváncsi vagyok, hogyan látjátok innen föntről a nagyvilágot és a főleg a ti kis világotokat, a Bokrot. De nem kellene most is a jól bevált módszert alkalmaznotok, mármint a körben való megszólalást?

Dombi: (méltatlankodva) De Uram. Csak láthatod, az elnökünk kicsit gyenge, mondhatnám enyhe.

Andi: (erélyesen) Nem enyhe, hanem Benyhe... (int) Elég volt. Egymás cikizésével nem megyünk semmire. Nem viselkedhetünk úgy, mint a gyerekek.

Gyuszi bácsi: (szelíden) Nem? De hát a gyermekeké a mennyek országa!

Mester: (mosolyogva) Gyuszi bácsi, jól értetted te azt a bizonyos KIO-t?

Andi: (Ildihez fordul) Ildikém, te kezd a választ. Hogyan látod te Világfalva mai helyzetét?

Ildi: Kétségbeesítő. És az a baj, hogy testvéreim ott lenn, fel sem fogják. Ugyanúgy viselkednek, mint mi itt az előbb. A letragikusabb az ökológia. Már csak évek kérdése és robbanni fog az ökológiai bomba. A készletek kimerülnek, az egyre jobban növekvő népesség számára elfogynak az életfeltételek.

Bandi bácsi: Ez csak az anyagi része a problémának. Ennél is súlyosabb az emberiség morális válsága. Ennek látható tünete például az alkoholizmus, a drog, az ifjúkori bűnözés...

Éva néni: Igen ezek, de a házasságok, a családok, a csoportok bomlása is. És arról ne is beszéljünk, hogy az

öregekkel, betegekkel senki sem törődik.

Gyuszi bácsi: Persze, mert mindenki csak a gazdagságot hajszolja. Csak fogyasztani akar, pedig szerényen is lehetne boldogan élni. A politikai örületről meg ne is beszéljünk.

Dombi: Ez mind csak a felszín. A letragikusabb, az, hogy „az égi béke a földön” nincs sehol. Lelki nyomorban él a világ. Süketek a Lélek Hangjára és el fognak veszni. Mind, mind el fognak veszni!

Andi: (kérdően néz) Mester, te nem szólsz hozzá?

Mester: Még nem.

Andi: Akkor második kör: A Világfalva egy kis pontja a mi hazánk és a mi Bokrunk. Hogyan látjátok a Bokrot, kedveseim?

Ildi: Én vagyok itt az új kislány, és már sokszor beszéltem nektek arról, hogy mi okozta jórészt a halálokat. Abban a bizonyos KV-ban megéltem, milyen vészhelyzetben van a Bokor. Láttam a széthúzást és egyesek bomlasztó munkáját. Nem tudom, hogyan lehetne összetartani a közösségeket.

Bandi bácsi: Az is baj, hogy a nagy Egyház még mindig nem fogadja el a Bokrot, pedig azokon a plébániákon van élet, ahol a kisközösségek tagjai dolgoznak. Nem tudom, mit kellene tenni!

Éva néni: Én tisztában vagyok azzal, hogy a Bokor profilja a tanítás, de a karitászra is nagy gondot kellene fordítani. Főleg a fiataloknak.

Gyuszi bácsi: Szerintem a Bokorban szegényebben kellene élnie a testvéreinknek, mert sokan csak prédikálják a vizet, de bort isznak. És a politikával nem kellene foglalkozni.

Dombi: A lelkiségen múlik minden. A Hang tud elirányítani minket.

Andi: (tréfásan) Igazad van, Ferikém. (Mesterhez) Akkor most halljuk a Hangot. Mester tiéd a szó.

Mester: Rossz hírem van.

Dombi: Rossz hír? Nem jó-hír? Nem örömhír?

Mester: Nektek biztosan rossz hír. Ugyanis egyetlen hangot sem szeretnék hallatni, sem a Világfalunak, sem a ti Bokrotoknak ügyében. Én már elmondtam az Örömhírt ott lenn. A pap sem prédikál kétszer, úgy e papocskáim? Különbözik is, mondtam egyszer egy történetet a dúsgazdagról és a szegény Lázárról. Emlékeztek?

Andi: (szomorúan) Igen. Értelek Mester. (elgondolkodva) Azt mondtad, hogy a dúsgazdag a pokolból arra kérte Ábrahámot, küldje a mennyből a földre a szegény Lázárt, hogy figyelmeztesse a még földön élő testvéreit. Ábrahám azonban azt felelte neki: Van Mózesük és vannak prófétáik, ha azokra nem hallgatnak, ha a túlvilágról menne vissza valaki, - vagy ebben az esetben: küldene üzenetet nekik, - arra sem hallgatnának.

Ildi: (bólogat, szomorúan) Igazad van, Mester. Mi itt nem sokat tehetünk. Legfeljebb újra és újra megszakadhat a szívünk, amint a tiédet is megszagatta a fájdalom. De hát mi lesz a világgal és mi lesz a mieinkkel?

Mester: (középre áll, lefelé-kifelé néz) Bátorság, ne féljete! Nézzétek, megoldják őket, amit nekik kell megoldaniuk...

*Vidám, biztató, lelkesítő zene hosszan
majd a következő szereplők elhelyezkedése után újból
vészt jósló, sötét akkordok*

II. A Bokorban
Forgószínpad: asztal, székek
Zene alatt szereplők elhelyezkednek

1. Válás

Feleség és Férj: (asztalnál ülnek, hátat fordítva egymásnak)

Feleség: (kétségbeesve) Mondd, még egyszer.

Férj: Elválok. Nem érted meg? El-vá-lok tőled.

Feleség: De hát miért? Ennyi év után?!

Férj: Ennyi év után. Elég volt.

Feleség: Mi volt elég?

Férj: A szűk lakás. A pelenkamosás. A gyerekbögés. Az, hogy nem volt egy nyugodt esténk együtt, nem volt egy közös nyarunk.

Feleség: De hát a gyerekeket te is akartad.

Férj: Mert megdumáltak. Különbben szeretem őket. De most már nagyok és én még élni akarok. Elég volt a fil-léres gondokból, villanyszámlákból, lakástörlesztésből, a gürcölésből, a spagettikből...

Feleség: És belőlem. Valld be, találtál egy jó nőt.

Férj: Igen, találtam mást. A mi házasságunk már a kezdetén elhibázott volt. Nem is voltam szerelmes beléd.

Feleség: Most viszont szerelmes vagy. Tudod, hogy mi van veled? Ez a kapuzárás előtti pánik. De én is mondom neked valamit. Nekem is elegendem van.

Férj: (kíváncsian) Te is találtál valakit?

Feleség: Ne örülj. Nincs senkim, csak Te vagy, meg a négy gyerekem, akikért mindent feláldoztam. Akikre nem dumált meg senki. És güriztem éjjel nappal. És boldog voltam. És boldog vagyok. Nem adnám ezt az életet semmi pénzért. A nagycsalád nem szenvedés, hanem jutalom. Vannak, akiknek egy sem lehet és milyen borzasztó nekik.

Férj: Ne haragudj, de ez egy agyamosott szöveg. A közösség kimosta az agyadat, és se látsz, se hallasz, és elhiszed, hogy ez a jó. Pedig van más élet is, nem vonhat meg az ember önmagától mindent. Nem áldozhat fel mindent másokért.

Feleség: És ezt te mondod, aki két közösséget is vezetél, aki a barátaidért éltél, házukat építetted, szerelted? Aki annyit neveltél velük ott a másik szobában, hogy rengett tőle a ház?

Férj: Muszáj volt, kötelesség. De belefáradtam. Elég volt mindenből. Beadtam a válópert. Pénzt majd kaptok. Ne haragudj. Elköltözöm.

Vad zene, alatta egy hang

Hang: Mentsétek meg Világfalva Bokrát!

2. Nevelés

végig bulis zene hallatszik kintről
olykor felerősödik

Fiú (széken gubbaszt), később **Lány**

Fiú: (felrakja az asztalra a lábait, leveszi, felkel, sétál, leül)

Lány: (keresgélve bejön, meglátja a Fiút) Végre! Megvagy! Miért hagytál ott? Mi bajod?

Fiú: (elfordul) Hagyjál!

Lány: Nem hagylak. Teljesen jó buli van benn, te meg itt gubbasztasz. Gyere be!

Fiú: Elegendem van belőlük.

Lány: Elegend van? Figyelj, ezek a te barátaid nagyon jó fejek. Jobb, mint a diszkó vagy egy koncert.

Fiú: Hülye vagy. Nem értesz semmit.

Lány: (leül a fiú mellé) Mit kellene értenem? Néma gyerekeknek anyja se érti a szavát.

Fiú: (elszánva magát) No jó, figyelj! Mondok neked egy hülye sztorit.

Lány: (zene felerősödik, befelé figyel) Nem akarsz inkább táncolni? A lelki bajaidat holnap is elmondhatod.

Fiú: Nem akarok táncolni. De te menj a jó fejekhez. A lelki bajaim úgyis csak rám tartoznak.

Lány: No, jól van. A fene egye meg, tiszta depressziós vagy! Ki vele, mi bajod? A szüleiddel van baj?

Fiú: Velük. Olyanra akarnak kényszeríteni, amit én nem akarok.

Lány: Ja, hogy megkeresztelkedj? Figyelj, a nagy engem is megkereszteltetett kis koromban, mert apámék ateisták. Nem lett tőle semmi bajom.

Fiú: Nekem van. Az én szüleim szerencsétlenségemre a fejükbe vették, hogy a gyerekeik, majd ha felnőnek, maguk döntsenek.

Lány: Tök jó.

Fiú: A francokat jó. Persze kiskoromtól fogva gyúrták és gyúrták az agyamba az ún. bokoreszményeket, hogy adás, szolgálat, erőszakmentesség, meg kisközöség.

Lány: Mért baj ez? Már beszéltél róla. Tulajdonképpen nekem tetszik.

Fiú: Nekem nem. Figyelj, már nem vagyok ovis, benőtt a fejem lágya és tudom, hogy nem babra megy a játék.

Lány: Furcsa vagy. Amikor megismerkedtünk, még néha lelkesedtél is ezekért.

Fiú: Persze. Nyomtam a sódert. Ahogy kellett. De most világos lett, hogy egyetlen porcikám se kívánja a szegényedést, mert én igenis gazdag akarok lenni. Arra se vágyom, hogy mások csicskása legyek, én magas karriert akarok befutni. Szelid birka pedig, nem leszek soha!

Lány: De hülye vagy. Miért kellene ilyennek lenned?

Fiú: Azért, mert ez a „jézusi”. Érted?

Lány: Nem értem. Beteg vagy. Ilyeneken filózni!. Gondolod, hogy valaki is komolyan veszi az egészséget? A szüleid szegények? Apád maszek, sok borralalóval. Anyád meg a múltkor jól felpofozott, mert későn mentél haza tőlem. Ez a duma tényleg csak sóder.

Fiú: Csak gondolod. Lehet, hogy nem élnek úgy, ahogy mondják, de piszok komolyan gondolják. És nekem is piszok komolyan kellene vennem.

Lány: Te pedig, nem veszed komolyan! Ugye?! Azért ülsz itt kinn magadba esve, és lelki személtádnak használsz, ahelyett, hogy táncolnánk. Szerintem részeg vagy!

Fiú: Figyelj! Én ott akarom hagyni ezt az egész bagázst. Elegendem van az egészségből. Engem ne terrorizáljon senki. Engem hagyjanak úgy élni, ahogy akarok.

Lány: Oké. Akkor mért nem hagyod ott őket?

Fiú: (elgondolkodva) Azért, mert akkor a Dunának mennek. Vagy kitagadnak.

Lány: Kik?

Fiú: Hát a családom, és ők ott benn, meg ez az egész nagy francos Bokor.

Lány: Miért? Talán az összes bokor-fiatal hithű és tökéletes bokortag? Egyik se hagyta ott? Mindegyik úgy viselkedik, ahogy megálmoták és nevelték a szülei?

Fiú: Egyáltalán nem. A legtöbb éli a maga „jézustalan” életét. És boldog! De itt nem róluk van szó, hanem rólam.

Lány: A fenébe is, hogy gabalyodhattam egy ilyen lökött srácba, mint te vagy. (elmegy)

Fiú: (rémülten) Hová mégy?

Lány: Oda, be, táncolni...

Zene felerősödik, alatta egy hang

Hang: Mentsétek meg Világfalva Bokrárt!

3. Öregek

Öreg 1., Öreg 2.: (zene alatt bebicegnek, leülnek, fújtatnak)

Öreg 1.: Jaj... jaj... jaj... (derekát fogja) A derekam, a csípőm...jaj... Éjszaka is majd meghalok...

Öreg 2.: (bólogat, a fejét fogja) Az, az volna jó, meghalni... A fejem, a fejem majd szétmegy... Aztán még az algopirint is fel kell írtni...

Öreg 1.: Algopirin?! Legalább nem eszed zsák-számra... Még jó, hogy ide a parkba le bírunk jönni...

Öreg 2.: Bizony... Különb a kutya se néz felénk.

Öreg 1.: Az unokád? A lányod?

Öreg 2.: Az unokám tanul, a lányom dolgozik. Tudod jól, hogy nincs azoknak idejük. Ami van, azt is a Bokorban töltik. Most például egész nyáron a Nagy Tábornak szervezték... (vált) Te legalább a fiadéknál laksz, van egy kis kuckód, és minden nap látod őket.

Öreg 1.: Látom őket? Az túlzás. Tény, hogy ők nem bokrosok, de találnak maguknak munkát, meg szórakozást. A kuckó pedig veszélyben forog.

Öreg 2.: Mi az, hogy veszélyben?

Öreg 1.: (nagyot néz) Hát nem mondtam? Látod, milyen amnéziás vagyok.

Öreg 2.: Nem mondtad. De már három hete nem is találkoztunk. Beteg voltál. Influenzás.

Öreg 1.: Meg a lelkem beteg. Tudod, útban vagyok nekik. Felesleges vagyok. Az egyik unokám nem sokára férjhez megy. Nincs lakásuk. Atmenetileg jó lenne nekik az én kis szobám.

Öreg 2.: Ezt ők mondták?

Öreg 1.: Csak céloztak rá. És én értettem. (szomorúan)

Nem tudom hová menjek...

Öreg 2.: Elgondolkodom, mire való ez a Bokor? Már 40 éve járunk közösségbe. Te is, én is. És a végén úgy állunk itt, mint a hajléktalanok.

Öreg 1.: Az öreg már a közösségnek is teher.

Öreg 2.: Én nem várom el, hogy a közösség gondoskodjon rólam. Különb is én csak olyan mezei tag vagyok, de ott vannak mások, akikkel törődni kellett volna.

Öreg 1.: Igazad van. Sajnos nagy baj, hogy közösen nem voltunk képesek gondoskodni róluk. Szégyenszemre visszaküldjük őket a vérszerinti testvéreikhez, vagy éppen a rendházba! Persze lehet, hogy ők is így akarták.

Öreg 2.: Az biztos, hogy egy öregek otthonát létrehozni meghaladja a Bokor anyagi erőit. De a múlt évben csak azt kértem, hogy szervezzenek nyárra nekünk egy lelki gyakorlatot, de nem jött össze az sem.

Öreg 1.: Mert nem is volt annyi jelentkező.

Öreg 2.: A Bokor öregek otthonával kapcsolatban az a véleményem, hogy tényleg meghaladja az anyagi erőnket, főleg, hogy minden pénzt Indiába küldtünk.

Öreg 1.: Gondolod, hogy abból felépíthettünk volna és fenntarthatnánk egy otthont?

Öreg 2.: Ezt nem tudom.

Öreg 1.: Az viszont tény, hogy azok ott Indiában éhen halnak.

Öreg 2.: Hát igen. Erről jut eszembe (egy zacskót húz elő), már én is majd éhen halok. Kérsz egy kis pogácsát? Én sütöttem...

Szomorkás zene, alatta egy hang

Hang: Mentsétek meg Világfalva Bokrárt!

Konferáló: (halk zene) Barátaim! Mielőtt általánosítanátok, hogy ilyen a híres Bokor, megismétlem, amit a bevezetőmben mondtam. A sarkított jelenetek csupán gondolatébresztésre szolgálnak, és ha valakik magukra ismernek, a hasonlóság csupán a véletlen műve. Az egyes jelenetek egy-egy problémát vetnek fel: Válás – Nevelés – Öregség. Mindegyik életbevágó probléma. Amit most nektek kell megoldani!

A feladat:

- 1) Válasszátok ki, melyik témában szeretnétek dolgozni
- 2) A választott téma táblája alatt 10-15 fős kiscsoportokat alkossatok a csoportvezető segítségével
- 3) Majd vele elvonulva beszéljétek meg a problémát az alábbi szempontok szerint:

a) Készítsetek **egy elvi és gyakorlati tervet** a probléma megelőzésére, kezelésére, utógondozására

b) Az akcióterv olyan legyen, ami megoldás lehet a Bokorban, de a Világ nevű Nagyfaluban is.

c) Az egyes csoportok akcióterveit a csoportvezetőktől estig írásban kérjük. Jó munkát Testvéreim! Nosza: **Mentsétek meg Világfalvát, mentsétek meg Világfalva Bokrárt!**

munkára mozgósító pergő zene

III. A pokolban

Démoni zene sikolyokkal, jajkiáltásokkal,

*mennydörgéssel, csattanással,
majd ugyanez lehalkulva, távolból*

Hitler, Szálasi, Sztálin, Rákosi, Tőkés, Médiás (bejönnek, szoborként középen megállnak)

Lucifer (feketében bevonul, kezében korbács, felül az asztalra, előre bámul)

zene felerősödik, majd hirtelen elhal

Lucifer: (feláll az asztalra, vonyítva nevet, kacag, majd üvölt) Démoni Diktátoraim! A szívem ugrál a keblemben, amikor titeket látlak! Legyetek üdvözölve, barátaim! Köszönöm, hogy megjelentetek.

Mind (tisztelegnek, kórusban) Parancsodra, Lucifer, Fényhordozó Nagyurunk!

Lucifer: (ostorával csattint) Tanácsot akarok veletek tartani, tökfejek!

Mind: (kórusban) Parancsodra, Lucifer, Fényhordozó Nagyurunk!

Lucifer: (az asztalról leugrik, fejbe veri mindegyiküket) Ne hülyüljetez ezzel a Fényhordozó marhasággal. Fényhordozó az csak voltam! Értve?!

Mind: (automatikusan) Parancsodra! Lucifer...

Lucifer: (kiabál) Kusss! Pihenj! Üljetek le!

Mind: (ketten egy székre akarnak ülni, összeütköznek, feltápáskodnak, leülnek)

Lucifer: (maga elé) Barmok! (felül az asztalra) Szóval, ti vagytok az utóbbi földi idő világraszóló és helyi diktátorai, az én leghűségesebb barátaim.

Mind: (fel akarnak ugrani, de meggondolják)

Lucifer: (rájuk szól) Ülsz! (folytatja) Innen a Pokolból ti is jól látjátok (fölfelé mutat) az én szívemnek kedves Terra bolygót. Láthatjátok rajta az egyre szaporodó emberférgereket, akik mind potenciális ördögfajzatok. Megállapíthatjátok ti is, hogy ott fenn jól mennek a dolgok.

Mind: (egyszerre) Igen, jól mennek a dolgok!

Lucifer: (kajánul nevet) De mehetnének számunkra még jobban is. Ugye Rákosi Pajtás!?

Rákosi: (felugrik, feldönti a széket, felállítja, vigyázzba vágja magát) Igen, Fényhor...

Lucifer: (Sztálinhoz) Generalisszimus! Csinálj már valamit ezzel a hülyével.

Sztálin: (felugrik) Igenis.(megfogva Rákosit rávágja a székre, majd leül)

Lucifer: Szóval azt kérdezem tőletek, hogy kiforraltatok-e már valami hasznos tervet nekem a világ sorsának rosszabbra fordulásáért? (Hitlerhez) Herr Fhürer!?

Hitler: (kisiskolásként feláll, pödörgeti hajtincsét, majd bajuszát és sétálni kezd, le-föl)

Lucifer: (rákiált) Állj!

Hitler: (lemerevedik, előveszi zsebkendőjét, sír)

Lucifer: (bocsánatkérőn, Hitler buksiját simogatja) Bocsánat, kisfiam. De nagyon idegesít, amikor le-föl mászkálsz. (bátorítón) No, mondjad szépen, eszem az érzékeny lelkecskédet.

Hitler: (dadog) A ra... a ra... a rasszizmus

Lucifer: (mérges) Rasszizmus, rasszizmus! Ez nem új, te hülye.

Hitler: (felbátorodva) Igaz, nem új, de mindig be-be-

válik. Ö-ö-ö

Lucifer: (nézi) Mi az ördögöt ő-zól?

Hitler: Csak... azt akarom mo...mondani, hogy mindig be...beválik, vagyis: (kimondja) ö-öröközöld.

Szálasi: Ezt én is meg tudom erősíteni, Urunk! A rasszizmus a nacionalizmussal ötvözve tökéletes. Tömegeket lehet vele mozgósítani, ezt jól látta a Führer! (Hitler felé) Heil Hitler! (lendíti a karját)

Lucifer: (dühösen) Az ég nyilai üssenek beléd Nyilas komám! Itt én vagyok az úr, nem ez a pojáca. (elismerrőn) Egyébként ti jó munkát végeztetek ott a Duna nevű folyócska mentén. Még ma is zászlót bontanak ott egyesek. A szimbólumok nagyon fontosak. Le a kalappal pajtikám! (gúnyosan imitál)

Szálasi: (Lucifer felé lendíti karját) Köszönöm, Heil Hi... (kijavítja) Lucifer!

Lucifer: (rámered) Oké! (Sztálinhoz) És te Sztálin elvtárs, hogy érzed magad itt a mennyei Gulágon?

Sztálin: (feláll, megemeli tányérsapkáját, kérőn) Tavaris Lucifer! Megengeded, hogy a pipámra gyűjtsak? (előveszi) Ott lenn nagyon fortyog a tűz és félek, hogy meggyullad a pipám.

Lucifer: (Rákosihoz) Csicskás! Te Matyikám, fújj bele egy kis kénköves leheletet a pipába, és én láthatatlan dohány-füstté varázsolom azt.

Rákosi: (belefúj, Lucifer elé tartja a pipát)

Lucifer: (nevet, köröz a kezével) Hókusz-Pókusz Nikotínusz...

Sztálin: (átveszi a pipát) Szpasziba Tavaris Lucifer! (élvezettel szívja és fújja a semmit, közben) Tavaris! Tudod, hogy én kispap voltam anno. Figyelmedbe ajánlom a vallást. A vallás nagy dobás.

Lucifer: (csodálkozik) Ezt meg hogy érted. Csak nem lettél itt a pokolban vallásos?

Sztálin: (töri a nyelvet) De igen. Akarom mondani, itt rájöttem, hogy jókora hibát követtem el, amikor ki akartam irtani a vallást. Mert a vallással nagyon jól lehet megfogni az embert. A vallásos jelszókkal hatásosan fel lehet tüzelni az embereket. Politikailag is, hatásosan!

Rákosi: (engedély nélkül megszólal) Igen Generalisszimus, én is rájöttem erre. Az a bizonyos „trón és az oltár szövetség” nem marhaság. Talán azért bukott meg a mi birodalmunk, a bolsevizmus, mert ezt jól elhibáztuk. (megalázkodón) Már megbocsáss, Sztálin elvtárs!

Sztálin: (Rákosihoz akarja vágni a pipáját) Te engem, ne kioktass...

Lucifer: (üvölt) Mi van itt?! Hol vagytok, a pokolban?! (észbe kap) Igen, a pokolban vagytok, és itt marakodhattok örökre, de ne élőttem!

Sztálin: (védekezik) Bocsáss meg Tavaris Lucifer, de ez a hülye mindig túl akar tenni rajtam (leül, szívja a pipáját)

Lucifer: (Tőkés és Médiás felé fordul) És ti drága barátaim, itt névtelenül, ti mit tanácsoltok nekem? A nemzeti szocializmus és a proletárdiktatúra után ti mivel kedveskedtek a Terra bolygó meghódításának ügyében, drága apucikátoknak?

Tőkés: (egy pénzes zsákot emel Lucifer elé) Ezzel nagy jó Urunk!

Lucifer: (nevet, mintha nem értené) Pénz?! Mit kezdjek én a pénzzel itt a pokolban!?

Tőkés: Uram, erre nem itt van szükség. Ez is egy szimbólum. Egyben a leghatalmasabb erő az önző földi lények elpusztítására és a te országod diadalmas megvalósítására. Amit nem tud elérni semmiféle diktatúra, azt eléri a Mammon. De ezt te jól tudod, uram.

Lucifer: (zavartan) Persze, persze. A pénz... a birtoklás vágya mozgatja a földi férgeket. Hogyne tudnám. De te, hogy tudod ezzel horogra fogni őket?

Tőkés: Egyszerűen. Térképet vesz elő. (mutatja) Kiepitjük a világtörke láthatatlan nemzetközi hálózatát. Új templomokat építünk, a szuperfényes bankokat. Ide minden igazhívó betalál.

Lucifer: De hát, ezt hogyan éritek el? Eddig is voltak kísérleteim, nem kis eredménnyel. De csak kisebb-nagyobb foltokban. (térképre mered) De hát az egész glóbuszon, így globálisan?! Hogyan?

Médiás: (előlép, egy kamerát tol Lucifer elé) Ezzel. A média segítségével, Urunk.

Lucifer: (nevet) Ismerem ezt, meg a különféle ketyeréket, de azt még én sem gondoltam, hogy egy ilyen vacak lehetne maga a világhatalom.

Médiás: (izgatottan) Figyelj Uram! Tegyük egy kísérletet. Pillanatokon belül berendezünk itt egy stúdiót. Majd ők segítenek (többiek felé mutat). Én riportot készítek veled. A riportnak azt a címet adom: Riport Luciferrel a Paradicsomban. Szponzor: a Nemzetközi Világbank. A filmet feltesszük az internetre. A világhálón eljut a világ minden pontjára. A hatást majd magad láthatod... Beleegyezel?

Lucifer: (bólogat) Persze, de mit mondjak neked?

Médiás: Egyetlen szót: Fogyasszatok! Fogyasszatok!

Lucifer: (kételkedve) És ennyi elég?

Tőkés: Uram, ennyi nekünk elég.

Médiás: (örül) Oké, akkor mehet a műsor?

Lucifer: (maga elé) Persze, csak attól tartok, hogy ki fogtok túrni az állásomból...

Médiás: (kiált) Legények, hozzátok a huzalokat, mikrofont, a reflektorokat...

Mind: (kezdik berendezni a stúdiót, sminkelik Lucifert)

Médiás: (középen Lucifer elé áll a kamerával)

híradó zene, majd vallási, hazafias, és a „manit” életető motívumok

IV. Világfalván

Forgószínpad: asztal, székek

Zene alatt szereplők elhelyezkednek

1. Globalizáció

Barátnő 1., Barátnő 2. (asztalnál ülnek), később **Pincér**

Barátnő 1.: (másikhoz) Te mit kérsz?

Barátnő 2.: Én egy teát. És te?

Barátnő 1.: Én is. (pincérhez) Pincér!

Pincér: (jön) Parancsoljanak Hölgyeim! Mit hozhatok?

Barátnő 1.: Teát kérünk.

Barátnő 2.: Mondja, van Earl Grey teájuk, igazi Bergamot olajjal?

Pincér: Hogyne asszonyom. Önök már világpolgárok, természetesen mindent tudunk nyújtani, ami a világ más tájain található. Hála a globalizációnak! Csak fogyasszanak, fogyasszanak! Hozom az Earl Grey teát, Oil of Bergamot.

Barátnő 1.: Ejnye, édesem. De fel vitte az Isten a dolgot. A régi rendszerben ez elképzelhetetlen volt. Bergamot olaj!

Pincér: (hozza a teát, leteszi) Parancsoljanak, Hölgyeim! A finom Earl Grey tea, Oil of Bergamot.

Barátnő 1.: (Pincérhez) Köszönjük. (a másikhoz) Bergamot olaj! Hogy te miket tudsz!

Barátnő 2.: Drágám, előtted nem szégyellem bevallani, a férjem hetente háromszor Párizsba utazik repülővel. Tudod, a multiknál dolgozik. És a múltkor hozott nekem ilyen teát. Nagyon finom.

Barátnő 1.: (megkóstolja) Bizony, ez isteni. Tulajdonképpen milyen tea ez?

Barátnő 2.: Eredeti kínai tea.

Barátnő 1.: Kínai? Ne mondd, én a kínai piacon vásárolok. Majd körülnézek ott tea ügyben.

Barátnő 2.: (nevet) A kínai piacon vásárolsz? Az mind gagyi, ami ott van. Ilyen teát biztosan nem kapsz. Még a nagy bevásárló központokban, és a delicatessé boltokban sem találtam.

Barátnő 1.: Jé, érdekes. (elgondolkozva) Tudod, az én férjem nem keres olyan jól. Ő csak egy egyszerű melós. A ruhákat is a kínaiban vásároljuk, nekem meg a gyerekeknek.

Barátnő 2.: Én is jártam már ott, de nekem vannak elvi problémáim is. Kínai árút kínai piacon vásárolni nem erkölcsös. A hazai termékeket és a legálisan behozott külföldi árukat kellene vennünk.

Barátnő 1.: (közbe vág) A kínai piac talán nem legális, nem erkölcsös, nem minőségi, de olcsó. Tudod, én nem tudok öt gyereknek egyedi cuccokat venni a Párisi szalonban. Egyébként ez a blúz, ami rajtam van, legalább olyan szép, mint a tiéd. Pedig egy turkálóból való. A tiéd persze Párizsból?

Barátnő 2.: (száját elhúzva) Igen, drágám. (értetlenül néz) Mi az előtt mindig megértettük egymást, mondhatni barátnők voltunk. Most mi ütött beléd? Mi bajod van velem és a férjemmel?

Barátnő 1.: Hogy mi a bajom? Az a bajom, hogy világpolgár lettel. Earl Grey teát iszol Bergamot olajjal. Ezen kívül kicikizel minket a kínai piaccal és a hazai és külföldi legális árukkal. Nem gondolod, hogy némi kis szakadék nyíltott közöttünk?

Barátnő 2.: Én azt gondolom, drágám, hogy az irigység beszél belőled és nem az Isten Ország hangja. (feláll) De ne haragudj, tudod, nekem közösségem lesz a Rózsadombon.

Barátnő 1.: Igen, édesem. (dúltan) Nekem meg a Nyóckerben. (kiált) Pincér, fizetek!

globális zene, alatta egy hang

*majd pártdalok egyvelege***Hang:** Mentsétek meg Világfalvát!**2. Politika****Utas, Taxis** (zene alatt elhelyezkednek, később) **Pincér****Taxis:** (kifújja magát) De rég voltam itt ebben a presz-szóban.**Utas:** Mi gyakran járunk ide a feleséggel. (vidáman) Öregem, annyira örülök, hogy találkoztunk. Hogy éppen téged intettek le a reptéren.**Taxis:** Én is örülök. De hát hol voltál?**Utas:** Várj csak. Ide hívom a pincért. (kiált) Főúr!**Pincér:** (meghajol) Parancsoljanak az urak. Mivel szolgálhatok?**Utas:** Te mit kérsz?**Taxis:** Mit kérjek? (pincérhez) Egy kávét.**Pincér:** Uram, van finom Earl Gray teánk, Bergamot olajjal.**Utas:** (nevet) Azt a feleségem kedveli.**Taxis:** Maradok a kávénál.**Pincér:** És ön Uram?**Utas:** Egy konyakot hozzon.**Pincér:** Igenis, Uram.**Taxis:** Szóval honnan röptél? Az égből?**Utas:** Majdnem. Tudod, egy multinacionális cégnél dolgozom, és hetente háromszor a Gallokhöz kell repülnöm, Párizsba.**Taxis:** Nem semmi.**Utas:** Nem ám. (kacsint) Dől a lóvé.**Taxis:** (bólint) Meghiszem azt.**Utas:** (megveregeti a másik vállát) Azért ez a repülőtéri taxi se papsajt.**Taxis:** Nem is Amerika, még csak nem is Párizs. Egyébként utálok ezt a nagyvárost és a taxit.**Pincér:** (hossa a kávét és a konyakot) Parancsoljanak, Uraim. (elindul)**Taxis:** Köszönjük.**Utas:** (felhörpinti a konyakot, krárog, a pincér után szól) Várjon!**Taxis:** (iszik a kávéból) Mit akarsz tőle?**Utas:** (nevet, kacsint) Kikérdezzük, jó?**Pincér:** (visszajön) Parancsoljanak.**Utas:** Nem ülne le hozzánk?**Pincér:** Köszönöm nem. Tiltja a szabályzat. De miben segíthetek?**Utas:** Tudja, most jöttem Párizsból, és kicsit tájékozatlan vagyok a hazai politikai eseményekről. A barátom is, mint afféle utasszállító kíváncsi a véleményére. Mondja, mi van a Kossuth téren? Láttam kinn a TV-ben, hogy lebontották a „vasfüggönyt”.**Pincér:** Igen, lebontották. Végre. Nem tudom, hogy önök kinek a pártján állnak, de én fel vagyok háborodva azon, amit ez kormány csinál.**Utas:** A megszorításokra gondol?**Pincér:** Arra, meg a hazugságra. Már megbocsásanak, de az a beteges hazudozó egy aljas szemét. Tönkre tette az országot. Be is vallotta, a hülye. És most sarcolja a

népet. El kell kergetni végre már ezt a posztkommunista bandát.

Utas: (Taxishoz) Hallod? (Pincérhez) Feltételezem, hogy ott volt az Erzsébet hídi megemlékezésen is március 15-én. Ott mi történt?**Pincér:** Persze, hogy ott voltam! Amikor csak tehetem, ott vagyok a helyszínen. Képzeljék, a kis színész, aki ott az Erzsébet hídnál konferált, Jézus reinkarnációjának nevezte a szónokot. Jó, nem? Az biztos, hogy a magyarságnak rég volt ilyen tehetséges vezére.**Taxis:** (megszóval, gúnyosan) Úgy gondolja, ha az egyik vezér Jézus reinkarnációja, akkor a másik maga az ördög?**Pincér:** Persze. Ő a Luci Feri. (nevet) Én csak így hívom magamban. Jó, mi?**Utas:** (nevet) Hát nem mondom.**Pincér:** (kifelé tekinget) Bocsásanak meg, de azt hiszem a főnököm vár rám. Egyébként nagyon örülök, hogy ezeket elmondhattam. Tudják, ahol csak tehetem, elmondom... Kérnek még valamit?**Taxis:** (türelmetlenül) Nem kérünk. Elég volt.**Pincér:** Csak szóljanak, ha fogyasztani akarnak valamit. (el)**Utas:** Neked mi a véleményed? Szimpatikus srác ez a pincér, nem?**Taxis:** Egyáltalán nem.**Utas:** (meglepetten) Miért, csak nem úgy gondolod...**Taxis:** (közbeváág) Szerintem nekünk ki kellene maradni ezekből a politikai játszmákból. Lassan már párttagok leszünk. A szekértáborok minket is megosztanak. Jobb lenne a magunk dolgával foglalkozni.**Utas:** No de, a keresztény ember nem lehet közömbös a közélet dolgaival szemben. Nekünk igenis fel kell emelnünk a szavunkat a társadalmi igazságtalanságok ellen, a hatalom visszaélései és hazugságai ellen.**Taxis:** Ezt én is így gondolom. De nem keveredhetünk bele a pártpolitikai csatározásokba. Nekünk függetlennek kell maradnunk a pártoktól, mert a pártok a hatalom megszerzésére vagy megőrzésére esküsznek, mi pedig másra.**Utas:** (kajánul) Tudod, ez nagyon úgy hangzik, hogy bizony te a komcsik oldalán állsz.**Taxis:** Nem állok senki oldalán. Te se álltál azelőtt semmiféle Hatalom mellett. Még a katonakönyveinket is együtt adtuk vissza. Nem emlékszel?**Utas:** (feláll) Na, szevasz! (gúnyosan) Még hogy nem állsz senki mellett?! Olyan nincs! (indul)**Taxis:** De van.**Utas:** (megveregeti a másik vállát) Csókoltatom a Luci Ferit. (vidáman) Halihó! Megyek, mert még elkések a közösségi találkozómról. Ja, és gratulálok a fiadnak a keresztelkedéshez (kimegy).**Taxis:** (feláll, a kezét nyújtja) A taxi, a konyak?!**Pincér:** (ott terem) Uram, hívott? Itt a számla.*Zene, harcok forradalmi dalok egyvelege harsog,
alatta egy hang***Hang:** Mentsétek meg Világfalvát!

Ökológia

Zene: falusi idill, apokaliptikus zajok és a „Megkötöm magamat” dallamának egyvelege

Előadó, majd Felszólalók: Utas, Taxis, Barátnő 1., Barátnő 2., Férj, Feleség, Fiú, Lány, Öreg 1., Öreg 2.

Előadó: Barátaim! Hallottatok a Szent Máté-sziget rénszarvasainak esetéről? A szigetet, amíg nem élt rajta rénszarvas, tíz centiméter vastag zuzmó borította. 1944-ben egy 29 állatból álló rénszarvas csordát telepítettek a szigetre. A csorda szaporodása, mivel volt bőségesen táplálék, felgyorsult. 13 év múlva, 1957-ben már 1350 egyed élt ott. Hat év múlva, 1963-ban pedig 6000. Ad-digra lelegelték a zuzmót és 1963-64 kemény tele végzett a csordával. A tavaszt már csak 41 tehén és egy terméketlen bika élte meg. Ez a kipusztulás törvényszerű volt. Semmi nem szabályozta létszámukat. Nem ritkították őket a ragadozók. Nem vándorolhattak máshová. Felélték a szigetet... Ez nem egy La Fontaine mese. Megtörtént. A történetnek komoly tanulsága van. Itt mindenki tudja közületek, hogy ökológiai katasztrófa fenyegeti a világot. Minket!

Utas: (feláll, gúnyosan) No, és akkor mi van?! Így is, úgy is elpusztul a világ. Szeretem a nagy világmentőket! Környezetvédelem, fenntartható fejlődés! Süket duma. Semmi nem tartható fenn. Már régen elszúrtuk a világot. Ez az egész csak ócska szájtépés!

Taxis: Igazad van. Már régen elszúrtuk az egészséget. Talán csak késleltetni lehet a végpusztulást. De késleltetni lehet. Ha másért nem, a gyerekeink miatt...

Utas: Hogyan, mikor te is taxizol. Szennyezed a főváros amúgy is bűzös levegőjét.

Taxis: Te pedig, repülővel röpködsz az égen. Fogyasz-tod a kerozint. De én már eldöntöttem, hogy vidékre költözöm.

Barátnő 2.: (célozgatva) Igen? És mit szól ehhez a kedves feleséged és a gyerekeid? Meg aztán hol fogsz dolgozni?

Barátnő 1.: (indulatosan feláll) Azt csak bízd ránk. Te csak teázgass fenn a Rózsadombon!

Előadó: (kérlelve) Bocsánat, de mi történt veletek?

Utas: (nem figyel rá, folytatja) Szóval vidékre költözöl? És azzal mi változik?

Taxis: A falura költözés a katasztrófa elhárítás szempontjából csak csepp a tengerben. De ha nem tudnád, a tenger cseppekből áll. Egyedül nem sokra megyünk. De pl. ha mi, az egész Bokor összefogna...

Férj: (feláll) Azt várhatod. Ki fogja feladni a biztos egzisztenciáját, eladni lakását, ott hagyni az állását egy bizonytalanért?!

Feleség: (Férjhez) Bizonyára senki. De ha megtettük volna már tíz éve, akkor most nem hagynál ott minket egy... (nem folytatja)

Barátnő 1.: (csodálkozva) Elváltok? Uram Isten! Mi történik itt?! Ti a minta család!

Taxis: Erről van szó. Nemesak a léghő szennyezett, de

az emberi környezet is. Erkölcseleg is tönkre tesz minket. Léghőbarát életmódra van szükségünk. Ilyet kell kialakítani. Nem más ez, mint az a bizonyos „alternatív társadalom”, amiről valaha álmodoztunk. Feladtuk?!

Lány: (lezseren) Te meg a fiatok nem adta fel. Ámbár, mit összegyötrődött a keresztelés előtt az én drága pasim, hogy ő ezt nem bírja, nem akarja. (Taxishoz) De rajtatok kívül ki akarja itt megmenteni a világot? Senki. (nevet) Nem is lehet.

Fiú: (tiltakozva) Nem szép tőled, hogy így kiadsz engem itt mindenki előtt... Te is tudod, hogy apáéknak igazuk van, de engem is csábít ez a hülye fogyasztói világ. Abban bízom, hogy ez a kapitalista vircsaft is rövidesen összeomlik. A pénzemberek, a multik, a gazdagok, ha nem akarják megvárni a végpusztulás kemény telét, amely velük is végezni fog, mint a rénszarvasokkal történt, akkor ők maguk is lépni fognak. Lépniük kell!

Öreg 2: Azt várhatod, kisfiam.

Öreg 1.: Az, biztos. Mi csak magunkra számíthatunk, meg a jó Istenre...

Apokaliptikus zene kavargó, és a Bokor himnusz dallamával keveredik

Konferáló: (előre lép) Barátaim! Mint látjátok, az **apokaliptikus világdramá** sajnos nem ért véget. Folytatódik. Figyelmetekbe ajánlom a csoportválasztást és a további munkát. Dolgozzatok ki akcióterveket a **Globalizáció, a Politika és az Ökológia témában:** elvi és gyakorlati megoldásokat a Bokor és a Világfalva problémáinak megoldására. Hogyan lehet megelőzni a bajt, hogyan kell kezelni, ha bekövetkezett, és mi az utógondozás módja? Ne feledjétek, hogy **Fentről és Lentől** is nagy figyelemmel kísérik munkátokat. Ne felejtsetek el a kiáltást sem: **Mentsétek meg Világfalvát! Mentsétek meg Világfalva Bokrát!**

zene felerősödik

SCHANDA BEÁTA

LÉLKIGYAKORLATOS ELMÉLKE-DÉSEK A MASLOW-PIRAMIS ALAPJÁN

ELMÉLKEZÉS (PÉNTEK ESTE)

Bevezetés

Induljunk egy anekdotával:

Egyszer nagy árvíz volt egy faluban, mindenki elmene-kült, csak a pap nem ment el. Felmászott a templomto-rony tetejére, és ott így imádkozott:

- Kérlek Istenem, ments meg!

Majd nagy hittelt várta a választ.

Nemsokára arra jött egy csónak, odament hozzá, és mondták neki, hogy szálljon be. Azt válaszolta, hogy nem megy, mert őt Isten fogja megmenteni. Hiába

győzködték, hogy nemsokára elmerül a templomtorony is, nem volt hajlandó beszállni.

Nemsokára egy másik csónak vetődött arra, de ő ugyanúgy elküldte őket.

Végül egy helikopterrel akarták kimenteni, de azt sem fogadta el, hogy őt majd Isten menti meg. Végül összedőlt a torony és megfulladt.

A mennyben Isten előtt állva megkérdezte:

- Uram, hát imádkoztam hozzád, hittem Benned, és mégis megfulladtam?! Miért nem segítettél?

- Fiam - szólt Isten - küldtem érted két csónakot, és az utolsó pillanatban még egy helikoptert is. Mégis mit kellett volna tennem?

Sokszor érzem azt, mi is szétválasztjuk az életünk dolgait: istenes-bokros dolgokra, meg hétköznapi-normális dolgokra. Néha ugyan ezek találkoznak, de nem szőjük eléggé össze őket. És persze a hétköznapi-normális egyre nagyobb részt követel magának, az istenesbokros meg csendben a perifériára szorul - időben, figyelemben, érdeklődésben, energiában, hatékonyságban, hozzáértésben...

Pedig az Isten a hétköznapokban, az evilági életünkben is jelen van, jelen akar lenni. Egységes személyiségű teremtményének képzel el (teremtett meg) bennünket, akinek nincs külön civil-énje, meg hívő/közösségi énje. Vágyom arra - gondolom, ti is! -, hogy szétdarabolt énünket, tetteinket egységbe hozzuk, hogy komfortosan és egységesen éljünk a saját életünkben. Ehhez persze nem kell hívőnek lenni; mindannyian tudjuk, hogy vagy az életünket igazítjuk a szavainkhoz (az eszményeinkhez), vagy a szavainkat az életünkhöz: mert az ember harmóniára törekszik.

A Teremtés könyvében azt olvassuk, hogy Isten teremtett, és megállapította a teremtésről, hogy az jó.

A világba vagyunk helyezve, ésszel és akarral vagyunk megáldva, tudományos és rokon eszközökkel vagyunk ellátva, azt gondolom, hogy mindezeket használnunk is kell - jó dolgokat, jó célra, jó módon.

Elmélkedéseim vezérfonalának egy olyan koncepciót választottam, ami teljesen evilági és mindenki találkozott vele, aki valaha pszichológiát - akár csak egy kicsit is - tanult. Ez a *Maslow-féle szükséglet-piramis*. 70 éve hozta nyilvánosságra ez a humanisztikus amerikai pszichológus, és noha sokan kritizálják, hogy csak leírás, vélekedés, nincs tudományosan - kísérletekkel - igazolva, nagy vonalakban biztosan igaz. Arra meg egészen biztosan jó, hogy útjelzőnk legyen.

De eltérően a tanulmányoktól - már akik tanulták -, most nem kell felmondani, vizsgázni belőle. „Csak” szembenézni a segítségével - magunkkal és a környezetünkkel.

Maslow azt mondja, hogy a szükségleteink egy piramisba rendeződnek. Az életünk arról szól, hogy a szükségleteinket akarjuk kielégíteni. És amíg az alacsonyabb szintűek nincsenek kielégítve, addig nem tudunk feljebb lépni. Nagy általánosságban ez biztosan igaz: aki éhes, az először enni akar, és nem a tudása elmélyítésére vágyik.

Persze a kivétel erősíti a szabályt: például a személyes meggyőződéshez való ragaszkodás, vagy valaki iránti szeretet lehet olyan erős, hogy legyőzi a biztonság iránti igényt, akár még az életösztönt is.

Az első két szint — az alapok

Nézzük most a piramis legalsó szintjeit:

Az **első szint** - mindennek az alapja - a **fiziológiai szükségletek** szintje:

a levegő, a víz, az élelem, az alvás, az anyagcsere...

A következő (**második**) szinten a **biztonság és a védettség** **szükséglete** helyezkedik el: az otthon (a fizikai menedék).

Eddig tart az elmélet, most jön az elmélkedés: és valójában kinek-kinek saját magának kell elmélkednie - elgondolkodnia - arról, hogy hogyan is áll ezekkel a szükségletekkel! (Bátran vedd magadra az alábbi kérdéseket - én is ezt tettem-teszem!)

Egyrészt arról, hogy ki - mi - elégíti ki ezeket a szükségleteidet?

Mennyi időt, erőt, energiát, pénzt, gondolatot stb. fordítasz ezekre?

Hogyan szerzed be azokat a „javakat”, amelyek kielégítik a fiziológiai és a védettségi szükségleteidet?

Szoktál ezeken egyáltalán gondolkodni?

Mikor, miért fordul elő, hogy esetleg ezeket az igény-kielégítéseidet háttérbe szorítod? Kiknek a szolgálatát veszed igénybe, hogy ezek a szükségleteid kielégítést nyerjenek?

A kérdés másik része meg az, hogy kiknek a fiziológiai és biztonsági-védettségi szükségletét szolgálod ki te?

Akár azért, mert ők a legkedvesebbek: a házastársad, a gyereked, az unokád, akár azért, mert nem térhetsz ki előle, mert az öregedő szülőd, az ágyhoz kötött szomszédod.

Van-e olyan közösségi társad, akinek ezekre a szükségleteire is figyelsz, vagy figyeltél?

Ki várja tőled a fiziológiai szükségleteinek a kielégítését?

És ki várja tőled a biztonság és védettség szükségletének a kielégítését?

Készséggel nyújtod nekik?

Mi van akkor, amikor nem. - amikor nem nyújtod, vagy nem készségesen?

Hálás vagy-e Istennek, hogy nyújtani tudod nekik?

ELMÉLKEDÉS (SZOMBAT REGGEL)*Evangélium: Mk 4,35-39 (Vihar lecsendesítése)*

Aludtunk, tehát egy fontos fiziológiai szükségletünket - többé-kevésbé - kielégítettük. Jó helyünk is volt az éjszakára, bíztunk is egymásban - biztonságban, védettségben vagyunk egymással, ez az igényünk is rendezve. Ha ezek közül bármelyik nem lenne kielégítve, akkor bizony sürgősen megpróbálnánk „beszerezni”, ami hiányzik, vagy pótolni - akár ilyen-olyan pótszerekkel. Mert ezek igazi hiány-szükségletek, és az ember egy darabig megvan nélküle (pl. lehet böjtölni), de hosszútávon nem megy. Még Jézusnak és barátainak se ment: gondoljatok csak arra, amikor elaludt a bárkában, és vihar támadt: neki alvásra volt fiziológiai szükséglete, az apostoloknak meg biztonság-szükséglete volt.

Az érdekes az, hogy még a következő két szint is hiányalapú szükséglet, ami - ha hosszan nem elégül ki - megbetegít, deformál:

A következő két szint — még mindig a hiányalapú, de már személytől személyig érő...

A **harmadik** szint ugyanis a **szerepet és a valahová tartozás** szükséglete.

Annyira elcsépeledt, hogy az ember társas lény! Sok állat is depressziós lesz, ha magára marad: legyen az oroszlán vagy csimpánz, de akár egy hal vagy egy csirke is. Nem véletlen, hogy a legdurvább büntetés, az ember megtörésének rendkívül hatékony módszere a magánzárka, az elkülönítés, az interakciók lehetőségétől való megfosztás, a megszokott csoportból való száműzés. A magány ugyanis elbizonytalanítja az embert. Emlékeztetek az Eric Berne-i mondatra: „*Ha nem simogatják a gerincagyat, kiszikkad.*”

Az „éléshez” rá vagyunk szorulva egymásra! A kicsi gyerek a szó szoros értelmében belepusztul - de legalábbis belebetegszik -, ha nem szeretik (jól, eléggé!). Természetesen nincsen mindig tökéletesen szeretett gyermek, nem lehet sérülés-mentesen felnőni. Te milyen emlékeket őrzöl? Milyen „technikákat” sajátítottál el, hogy elérd az elfogadottság, a szeretettség, az odatartozás helyzetét? (pl. jól teljesítesz? alkalmazkodsz?)

Aztán ott a kamaszkor, amikor a kortárs-csoporthoz, a „bandához” való tartozás válik létszükségletté. Erről milyen emlékeid vannak? Akár épp’ a kisközösségek kapcsán? Volt, hogy „kepesztettél”, hogy elfogadjanak - hogy ne lökjenek ki? Miket tettél - kellett megtenned - hogy „bevegyenek a brancsba”?

Ma kiknek a szeretetére, kikkel való kapcsolatra áhítol leginkább? Kiknek az elismerésére, téged-

elfogadására van szükséged? Mit teszel meg azért, hogy szeressenek, hogy tagja maradhass a csoportnak (család, munkahelynek, klubnak, közösségnek...)?

És kik számára jelentetted Te, a te szereteted az életet? Kik azok, akik az általad való elfogadottságért „kepesztek”? Vajon ugyanazok, akik a fiziológia és a biztonsági szükségleteik kielégítését is tőled várják? Vagy van más is?

Lehet ez szülőd, házastársad vagy gyereked, de akár kollégád, rajongód, tanítványod, közösségi társad.

Amikor arra gondolsz, hogy kikre is van neked szükséged ahhoz, hogy ne legyen hiányérzeted, hogy kiknek a szeretete, összetartozása nélkül lennél csonka-bonka, akkor ez a közösség - vagy egy-egy tagja - vajon eszedbe jut-e? Érzed-e, hogy valaki vagy valakik innen nagyon számítanak rád?

Az egyszerű kapcsolatban levés még csak nem is elég az egészséges, önmagát kibontakoztatni akaró embernek! Ezért a **negyedik** szint (még mindig hiányalapú, azaz belebetegszel, ha nem kapod meg!): az **elismerés és a megbecsülés** iránti szükséglet.

Egészséges önismeret és önértékelés kell hozzá: se nem álszerénység, se nem gög!

Miért lehetsz hálás, hogy van neked, benned? Milyen tulajdonságaid, képességeid a te sajátos kincseid? (Ha nem tudod megnevezni, akkor ne várd, hogy más tudja?!)

Hálás vagy-e, hogy vannak jó képességeid, eszközeid, értékeid? Használod-e ezeket? Ha igen, kinek a javára? És hogyan fejleszted ezeket? (Mert ha nem, bizony ezek is elsovradhatnak!) Tükrözik-e, visszajelzik-e a környezetben lévők, hogy valóban ezek a te értékeid? Vagy esetleg rávilágítanak olyan értékeidre, amelyekre nem is gondoltál?

A szeretteid, a hozzád tartozók elismerés- és megbecsülés-igényét hogyan tudod kielégíteni? Úgy, hogy az időn önértékelésre, önbizalomra vezessen?

És akik szűkebb-tágabb körben vezetői vagyunk: mi hogyan állunk ezzel? Nem az örök - vagy pláne a megalapozatlan! - dicsérgetés prófétája akarok lenni! De hajlamosabbak vagyunk többet kritizálni, mint visszautkrözni a jót. Azt valahogy elvárjuk és természetesnek vesszük.

Milyen arányban vannak a tiltó, korholó, kivesező - esetleg szórszálhasogató - egymáshoz- szólásaink és a dicsérő, megköszönő, építő, továbbvívó szavaink?

A köszönet táplálja az elismertség-, a megbecsültség-érzést. És éppen a legszorosabb - családi

kapcsolatokban - szokott elsikkadni ennek a kimondása, kimutatása. Kommunikációs zavar - hiány -, amiben nem a kommunikáció, nem csak a kapcsolat sérül, hanem a résztvevő egyén énképe és kibontakozása. elmélkedés (szombat du.)

Indul a növekedés

Az első négy szint mind szükséglet, mégpedig hiány-alapú szükséglet. Ha nincs betöltve, abba belebetegszik az ember. Érdekes belegondolni, hogy még ha tartozik is valahová az ember, ha ott elismert, „helyén kezelt” is - akkor is még épp’ csak vegetál ember-mivoltában. Megvan, éldegél, pergeti egyik napját a másik után.

Az ember akkor lesz igazán ember - nem is szólva arról, hogy Istennek a maga képére és hasonlatosságára teremtettsége! -, ha meghaladja ezt a vegetáló szintet. Maslow azt állítja, hogy minden ember veleszületett tulajdonsága, hogy növekedni akar: ez okozza, hogy növekedési szükségleteink is vannak - legalábbis a teljes emberi élet és önkibontakoztatás esetén.

A 20. szd. derekán már akadt, aki ezt „kapisgálta”: a mi nemzedékünk jezsuita „fenegyereke” *Pierre Teilhard de Chardin*:

Teilhard felfogásában az evolúció, az anyag, az élet, a gondolat és a felsőbbrendű élet fázisait felölelő célirányos folyamat, mely Jézus Krisztustól ered és benne éri el célját. Az emberi jelenség című művében bemutatja, hogy a külsőleg a természeti törvényekre visszavezethető fejlődés, belső lényegét tekintve a Teremtővel való egységre törekvés.

A fejlődés lényege a 'jónak' a növekedése a 'rosszal' szemben. Teilhard a következő képszerű megfogalmazással fejezi ki ezt: „a világban minden létező annak a 'lejtőnek' [vagy inkább: emelkedőnek] valamelyik pontján van, amely a homályból a fény felé emelkedik. Előtte: rá vár az erőfeszítés, hogy uralmába vegye és egyszerűbbé tegye saját természetét; mögötte pedig: könnyű ráhagyatkozás erőinek fizikai és erkölcsi szétesésére. Ha előre tart, a jóval' találkozik: számára minden már szellemet jelent. Ha visszacsúszik, csak 'rosszat' és anyagot talál a lába alatt. - Vagyis az 'abszolút rossz' (azaz a semmi, a teljes sokféleség, amibe az ember visszahull) és a 'végső jó' között (vagyis ama egyetemes összpontosulási központ között, ahová minden törekszik) rengeteg létezési fokozat van; bizonyára néhány magaslati szint választja el ezeket a fokozatokat (pl. ami az állatot az embertől, vagy az embert az angyaltól), de ugyanazt az egyetemes mozgást rajzolják ki. S minden egyes foknak megfelel a 'jónak' és a 'rossznak', a szellemnek és az anyagnak sajátosan arányos mennyisége.

Maslow piramisának **ötödik szintjén a kognitív szükségletek** állnak: az ember úgy van programozva, hogy egyre többet akarjon tudni és érteni. Érteni önmagát és környezetét, az okokat és a motívumokat. Egy kapcsolat elhalásának egyik legbiztosabb jele, amikor már nem tudunk - nem is akarunk tudni - egymásról.

Egészséges ember nem tud meglenni gondolkodás nélkül. Emberi környezetben felnövő egészséges gyerek nem tud nem-megtanulni beszélni, gondolkodni. Ezért kérdez. Idegesítően sokat és állandóan. Neki még elemi szükséglete, hogy többet tudjon - és ezt be is vallja, meg is mutatja.

Az egészséges kamasz is még vágyik többlet-tudásra - legfeljebb már szelektál: hogy miről és hogy kitől akar (és hajlandó) tanulni. Hiteles információra és még inkább: hiteles információközvetítőre van szüksége! Van-e ilyen emléked: hiteles - magával-ragadó - szülőd, tanárod, csoportvezetőd? Akiért máig hálás vagy?

A tudás, az értés szükségletének a beteljesítése erőfeszítést igényel. Ez nem csak elméleti - egyetemi - tanulmányokat jelent! Igenis meg kellene tanulni (kognitívan, tehát értelemmel is) eszközöket megjavítani, beteget ápolni, kertet rendbentartani, kapcsolatot építeni, új családi szerepet betölteni stb. (És akkor még nem szoltunk a lelki képességekben való fejlődésről, növekedésről - de ez nem ennek a lépcsőnek a feladata.) Ennek sosincs vége, sose elég!

Te milyen tudásoknak eredsz a nyomába? Miért teszel erőfeszítést? Az újdonság varázsa ragad magával? Vagy igyekszel összerendezni, megérteni? És ami nem elérhető könnyedén: arra legyintesz, vagy utánaeredsz? Kik töltik be ezt a szükségletedet - kikre hallgatsz, kiknek hiszel?

Persze ezt se csak kapni, hanem adni kéne! Tudod-e, hogy a szeretteid, a rádbízottak mit igyekeznek megtudni? Te kinek és miben segítesz ezen a téren? Kiket tanítasz, kiknek a szemét-agyát nyitogatod? Mire és hogyan? Jó - hiteles - tanító vagy?

És mi van, amikor azt érzed, hogy valaki nem akar tudni. Mit teszel, ha bezárkózó, lehatárolódó az, aki a körödben van? Ha úgy tűnik, nincs igénye (szükséglete)?

Ugyanilyen magától-értetődő szükséglet a **hatodik szinten** megfogalmazott: az **esztétikai** szükséglet. Nem csak a művészi szépségről van szó, ami az esztétika tudományának a tárgya! Hanem a rend és a harmónia iránti igényről. A „szép életről”, a „szép öregkorról” is akar.

Ez már egy elég magas szint: aránylag általánosan jellemző az emberre, de azért nélküle már lehet élni - legfeljebb (ahogyan mondani szokták) nem érdemes. Ez a szükséglet már nem hat „kikényszerítő erővel”, de van, és betöltése a teljességhez bizony nagyonis szükséges!

A művészeti nevelés szorosan kapcsolódik az érzelmi neveléshez. Az érzelmi gazdagság sokszor nem a szakokban tud megnyilvánulni, hanem ilyen önmagunk körülötti harmóniában. Ismerős a Babits-idézet (A második ének-ből):

Mindenik embernek a lelkében dal van, és a saját lelkét hallja minden dalban. És akinek szép a lelkében az ének, az hallja a mások énekét is szépek.

A saját érzelmi gazdagságod tükröződik abban, hogy mit látsz szépnek, hogy milyen rendet teremtess magad körül! Ezért vannak nagyon szegény népek, népcsoportok - csodálatos kultúrával, művészettel. Vagy ezért lehet valaki dúsgazdag, de rémisztően sivár környezetben.

Foglalkozunk megint először saját magunkkal: van-e benned rend-harmónia-szépség-igény? Milyen területeken nyilvánul ez meg, és hol hiányzik? Mit teszel az igényed beteljesüléséért? Kik segítenek neked ebben? Tükrözi-e a belsődet - a lelkedet - a környezeted? És mit hanyagolsz? Vajon miért? Lemondásból - beletörődésből, vagy valami még fontosabbért?

Kinek okozol ezzel gondot, esetleg kinek a rend-harmónia-szépségigénye beteljesülését akadályozod?

És ezzel már át is léptünk a másik oldalra: mit tudsz elmondani a szeretteid ilyen jellegű igényeiről? Meg tudod-e foglalmazni, hogy melyiküknek mire van igénye - szükséglete? És a beteljesítéséért te mit teszel? Ha úgy tűnik, hogy nincs igénye - mert nincs rá ideje, ereje -, akkor mit teszel érte? Aktívan, vagy esetleg csak passzívan: engedve, időt adva (csinálva, felszabadítva) neki pl. egy hobbi?

ELMÉLKEDÉS (VASÁRNAP REGGEL)

Jn 13,34-35 (Szeretet-parancs)

„Csúcstámadás”

A rögzös földtől - a fiziológiai szükségletektől - már jó magasra kapaszkodtunk! Oda, ahová már - sajnos! - nem jut el mindenki. No, de ki akarna az itt jelenlévők közül lemaradni, tömeg-ember-lenni?! Igenis elit-tudatunk, elit-törekedésünk van!

Maslow megfogalmazásában a piramis legfelső szintje, a **hetedik: az önmegvalósítás**. És megfigyelés szerint ezt körülveszi, beragyogja valami, amire minden - teljesen megvalósult - ember rányílik: és ez a **transzcendencia**. Nem feltétlenül személyes Isten, bár mi ebben a

hitben nevelődtünk, de valami, ami túlmutat az evilágin, az emberbe-zártan...

Az önmegvalósítás szó összefoglalja mindazt az szépet-jót-értékeset, amit magunkról elképzelünk. Vagy még inkább: az Isten álma rólam! A legjobb valóm kibontakoztatása!

Időben nem lehatárolt: amíg én vagyok - addig én valósulok; egyre gazdagodóan! Lehet, hogy ebben-abbán már lemondásokra kényszerülök, hiszen csökken az erőm, fogy az időm, de mégis: az énemet egyre teljese-dőnek hiszem és remélem - mindhalálig, vagy azon túl is. Kinek-kinek hite szerint: csak a temetőig, az örökéletben, a reinkarnációkban.

Az érdekes az, hogy az önmegvalósítás nem kívülről jön: minden külső csak keret és segédeszköz! Ennek a magvai bennünk vannak: képességek, tehetségek, adottságok. Tulajdonképpen ezek segítettek betölteni az alacsonyabb szükséglet-szinteken megmutatkozó hiányokat is, ezek nyilvánultak meg a növekedésben: a tudás és a szépség / harmónia iránti igényben is. De azt hiszem, mindannyiunk énképe (én-ideál-képe) több annál, hogy okosak és rendezettek-harmonikusak legyünk! Ennél többre vágyunk, ennél többet - komplexebbet - feltételezünk magunkról.

Kivétel nélkül minden gyerek boldognak képzei el a jövőjét! (Ha lefordítom a Maslow- piramisra: azt feltételezi, hogy az egész piramist sikerrel megmássa!) És minden szülő boldognak akarja tudni a gyereket: „inkább legyen boldog béka, mint boldogtalan herceg/kisasszony.”

A kamasznak már van egy sor kudarcélménye, de jó esetben még mindig a „figyelj ide emberiség, és ámulj!” lelkülettel él. Ez az „egykori fiatalember” (ld. Karinth).

Szerencsés, ha akad példaképe, aki által mindez megerősödhet: hogy lám, igenis lehetséges! (Ez a tanárok, csoportvezetők óriási lehetősége - és felelőssége. Nem kierőszakolható, nem beprogramozható, de azért törekedhető. És kell hozzá „egyéni kémia”.)

A fiatal felnőttnek egyre reálisabb az énképe, és valamikor ilyenkor dől el, hogy melyik utat választja: a kényelmes - bár töredékes, sokmindenről lemondó - berendezkedést, azaz megelégszik a Sík Sándor-féle „kis máj magával”, vagy vállalja az egész életen át való törekvést, növekedést. (Magunkat ilyenként szoktuk - volt - meghatározni!)

Persze tény, hogy az ember soha nem éri el a tökéletesség állapotát. Lehet a hiányokra fókuszálni, és állandó elégedetlenséggel élni. Vagy lehet reális önismerettel és környezetszemlélettel, de a növekedés-irányt választani: arra koncentrálni, hogy mi a megoldandó feladatom, miben és merre kell továbblépni a cél felé.

Az önmegvalósítás felsőfoka - a transzcendenciára, azaz az átlépésre, az önmeghaladásra való nyitás. A szükségletpiramis tekintetében a **transzcendencia-igény** nem a misztikus élmény igényét és annak kielégítését jelenti (bár talán az önmegvalósításba, önmagam legjobb énjének megvalósításába ez is beletartozhat). De az önmagamon való túllépést jelenti az, amikor én már azzal

gyarapszom, gazdagodom, hogy mások önmegvalósítását munkálom - önzetlenül!

Ha piramisban gondolkodom, akkor ez borzasztó magas szintnek tűnik. Pedig gyakorlatilag mindenkit megérint ez

(legalábbis a mi korunkban és kultúrkörünkben), hiszen a szerelmes pont így viszonyul a párjához! De nézzetek körül, hányan és milyen gyorsan megfélekeznek erről, és belesüppednek abba, hogy a másik arra való, hogy az én igényeimet - beleértve az én önmegvalósításomat - kiszolgálja; és zsörtölődve teszik a szemrehányásokat, maximum nosztalgiznak...

Az önmegvalósítás persze megint csak másokkal való interakcióban bontakozik ki.

A saját legjobb éned megvalósításában kik a fontos szereplők? Van-e valakire szükséged? És ha igen, akkor kire és miben? (Légy gyanakvó, ha úgy látod elsőre, hogy neked senkire és semmiben!)

Mikor érzed úgy, hogy tökéletesen a helyeden vagy, hogy minden rendben, hogy ilyennek képzelted el magadat? És amikor ráébredsz, hogy még mennyi minden van előtted a tökéletesedés útján, akkor ezt örömmel és bizakodással veszed tudomásul, vagy elkeseredsz? Kikhez tudsz fordulni ilyenkor?

És a másik irányból nézve: látod-e, hogy a szeretteid, a rádbízottak is haladnak az önmegvalósítás - a legjobb énjük kibontakoztatásának - útján? Számítanak rád? Számíthatnak rád? Melyiküknek miben tudsz segíteni? Ő át tud-e lépni tehozzád, önmagát meghaladva - fogadókész vagy-e?

Vissza-visszatér a Saint-Exupéry-gondolat: „*Szeretni egymást nem azt jelenti, hogy egymást nézzük, hanem együtt nézzünk közös céljainkat.*”

És a közös cél végső soron - a beteljesítendő alacsonyabb piramis-szinteken (ezek jórészt elemi szükségletek és állapotbeli kötelességek) és a vállalt feladatokon túl - nyilván egymás legjobb énjének kibontása:

házasságban, családban, közösségben, barátságban. - az arányok lehetnek különbözőek, de az irányultság aligha!

Hát ezért vagyunk így mi együtt.

2014.

KIRÁLY IGNÁCZ

„NINCS JELENTŐSÉGE.” UJVÁRI JÓZSIRA GONDOLVA...

Volna mit megbeszelnünk, megvitatnunk. Egy hét alatt omlott össze a biológiai életed. Betti évtizedes életveszélyes betegsége, az ebben való kihívások kezelése számodra is adott bőven meggondolni valót. Most, hirtelen halálozód révén kaptunk egy drámai felkiáltó jelet. Földi sorsod, személyiséged annyira egyedi volt, hogy semmilyen sablon nem illett rád.

1./ Életfilozófiád egyik alap mondatát számtalanszor hallhattuk: „Nincs jelentősége.” Általában az emberi élet tele van igen nagy jelentőségként megélt elemekkel. Van, akit elfojt, leláncol az aggodás. Van, aki folyamatos és tudatos küzdelmet vív az élet kihívásaival. Ki módszeres tudatossággal, ki görcsös gondban levéssel. Van, aki „Józsás” legyintéssel. Van, mire lehet legyinteni és van, mihez fel kell gyűrni az ing ujját. Veszélyes dolog lényeges kihívásokra legyinteni. Veszélyes, mert visszaütnek. Életed, belső békédet örizni akaró, ugyanakkor önveszélyességet is jelentő tevékenységek hordozója.

2./ Testvérbarátságban. Akkor születted, mikor én mindjárt a gimit kezdtem (1963). Akkortól számolom mély barátságunkat, mikor Bettivel életre szóló szeretet szövetséget, házasságot kötöttél (1988). Drámai adatok: ötvenkilenc életév, harmincnégy éves házasság és testvérbarátság. Az első sokkolóan rövid, a második tiszteltre méltóan jelentős, hát még ha a három fiatokat is bele értem. Tudom, nem az éveink hosszával mérik a szeretet hosszát. Vagyis szavaiddal élve: Nincs jelentősége annak, hogy meddig élünk, csak annak, hogy hogyan.

3./ Tököl, Érd? Életed 34 évét töltötted Érden, de sosem vallottad maga érdeinek. Tököl volt a te városod. Gyökereid, gyerekkori élményeid, érzelmi kapaszkodóid oda kötöttek, melyet jól jelképezett a Duna. Még szerencse, hogy a Duna bal partjáról csak a jobb partjára jöttél lakni. Szerencsére a horgász esélyek mindkét oldalon egyformán meg voltak. Mikor valaki fáradt, kiborul, besokall, akkor kell valami regeneráló változás. Neked a vízpart volt a kikapcsolódás helye. Akkor is, ha nem sok kárt tettél a halakban. Te nem voltál semmiben profitorientált, inkább harmónia orientálnak ismertelek.

4./ Börtön... Életed egyik kemény döntése volt, hogy inkább a fogház, a baracscai börtön, mint a meggyőződésed megtagadása. A katonaság embereket parancsra

megelő kiképzése már nem fért bele életfilozófiádba. Meg is kaptad érte a majdnem három évet, a 33 hónapot (1984 08 27...). Huszonegy évesen ilyen döntést hozni kemény lépés. Sokan azt gondolhatnák, hogy Józsi a kiemelkedően szelíd ember. No, nem... Határozottan elhárítod mindig a szelidség erényének rád vonatkoztatását. „Én nem vagyok és nem is voltam szelíd, csak a Jézustól tanultakhoz akartam hú lenni.” Ez világos vallomás, melyet a horgodra akadt halak is nagy bólogatással nyugtáznának és vitapartnereid is igazolhatnak.

5./ Az ÉR közösségünkben igyekeztünk abban munkálkodni, amihez értünk, amit szeretünk. Természetes, hogy a horgásztábor ötlete benned kapott „szakembert”. A mindmáig működő, több évtizedes gyermek és ifjúsági vízparti táborok első résztvevői mára családapák és gyerekeiket is oda vonzzák a vízpartra. Hamar kiderült, hogy a nagy horgász Józsi még úszni sem tud. Persze, nincs jelentősége, hiszen ha kell, ott a csónak. Nomád életforma ideje volt ez, mikor próbára tétetett az ember gyereke. És az apák is. Egyik téli horgászaskor semmi hal nem adódott, de reggel a horgász zsinóron lógó jégcsapok szépek voltak, tehát a kint levés „nagyon jó volt”. A szúnyogok, a horgászok örök bosszantói, számokra nem voltak ellenségek, hiszen „nekik is élni kell valahogy”.

6./ A sport fiatal közösségi életünk szerves része volt. Elkezdtük a Bokorfocit. A sérülésre hajlamosak is. No, jó, sikerélményeink is adottak voltak, hiszen Gabi és Tomi MB 1-es szinten rúgta a bogyót. Nem lehetett nem kergetni a labdát egy ilyen jó baráti légkörben. A meccsek végén néha jól esett legurítani egy sört a beszélgetésekkor. A térdfájós Józsinak ez még fájdalom csillapítónak is megmagyarázható volt. Az évek és az itt fáj, ott fáj állapotok jámborabb sporthoz vitték Józsit, a sakkhoz. Ez a technokulturális világ pedig új lehetőséget adott és a téli esteken az internetes bridzseléshez vitte. A tél köztudottan „kertész ünnep”, mint a nagy eső, a vihar. Ha akarna sem tudna dolgozni, akkor meg mért is akarjon? Jöjjenek a kedvtelések...

7./ Kertészet... Egyszer csak a tanító néni, Betti és az autószerelő, Józsi elkezdte a kertészeti tanulmányokat, hogy vállalkozásba kezdjenek. A lendület eredménye hogy Betti elvégezte, Józsi meg művelte. Mármint a kerteket. Sokan azt gondolják, hogy ez egy könnyed tevékenység a természettel való harmóniában. Nem, ez a kertépítésnél kemény fizikai kihívás. Mázsákat, köbmétereket, térdepléseket, görnyedéseket jelent. Ez egy mérgekkel való napi munkálkodás is, mely a növényvédelemért van és ebbe az önvédelem nem mindig kap hangsúlyt. Mármint olyannál, akinél ennek nincs

jelentősége. Jaj, az a nagy területen végzett gyomirtás... Védőmaszk nélkül... A törökbálinti tüdőgyógyászat lett a vége. A károsodás egy életre szól. Mert az ember hajt, hiszen a télire valót is meg kell keresni a többi évszakban.

8./Lelki élet szerves része az életünknek, a közösségben is. No, Józsi a körimákban az utóbbi években ritkán szólalt meg. Eleinte zavart, majd tudomásul vettük, hogy ő ilyen. Azt csinálja, amit a maga számára jónak tart. Belső lelki életének viszont számtalan gyümölcsét használhattuk. A közösségi adventi füzetekben, a Lélek-váró nagy bokros sorozatban rendre ott vannak a nekünk szánt gondolatai. Amit vállalt, azt határidőre hozta is. Amit írt, annak felhasználására igent mondott nekem. Ilyenek a fogházban írt versei. Elraktam a kockás füzetet, mert számomra és számunkra igenis van ennek is jelentősége. A katonai erőszak elleni tiltakozásul álljon itt egyik verse.

Az emberek

Az emberek mennek
Szakadt plakátok közt
Időfalban kelnek.
Kik eddig akartak
Tán ezután is fognak
Nemet mutatni
Ennek a pokolnak.

9/ A szellemi élet emberi életjelenségeink egyike. Józsi azt olvasta, ami érdekelte. Pl. az Érted Vagyok folyóiratunkban a Moha meséket. Ennek ellenére a közösségi témáinkhoz felkészülten szólott hozzá. Az utóbbi évek nagy érdeklődési területe a keleti misztikák megismerése. Megbeszéléseink alkalmából rendre hozta az ott tanultakat, mint szemléletet tágító bölcsességeket. Nem lett egyik nyugatiasított keleti irányzat követője sem, de lelkesen gazdagított bennünket. Engem lustaságra szoktatott, mert ha valami kérdésem adódott, őt kérdeztem meg és nem kellett magamnak utána járnom. Másik nagy érdeklődési területe a halálközeli élmények jelensége. Amit csak el tudott ebben élni, elolvasta, megnézte. Ennek egyik tapasztalható gyümölcse volt, hogy nem volt halálfélelme. A földi sorsunk vége boldog fénybe simul majd. Ha majd találkozunk, meg is kérdezem majd az ő ilyen élményét ebben a drámai végkifejletben. Legutóbbi írásos elmélkedésében (Lélekváró 2022) is piszkálja ezt a témát, mert annyira fontosnak gondolta.

10./ Álmod, tervek is értékszemből születnek. Hogy ezek reálisak (elpídiások), vagy felhőkanalazások (utópiák), az mérlegelés kérdése. Tény, hogy terveink, vágyaink is rólunk szólnak. Józsi vízparti és téli időtöltésének egyik nagy témája, a természettudatos élettér kialakítása. Erről szóló tanulmánya mutatja, hogy nem kommunában, élet- és vagyonközösségben gondolkodott, hanem közellakó autonóm családokban, természetesen egy tó partján. Ha erre nem találna társakat, akkor jó lenne a tököli ártéri bio ház is. A család nagy kihívásai, Betti betegsége befagyasztotta ezt a tervet. Ennél kisebb és reálisabb terv volt egy olyan hajó (bárka?)

építése, mely akár a vizet, horgászatot kedvelők számára eladható is lehetne. Elúszott ez a terve... Nem az anyagiakon úszott el. Az anyagiak tekintetében is jellemző mosolygós „nincs jelentősége” hozzáállása mellett azonban természetes volt, hogy Bettivel a 2004-től végzett, kárpátaljai magyarok segítségét célzó közösségi adományainkban az övék is mindig ott van.

Kertész a Paradicsom kertben... Testvérbarát a szívkben...

CSÁGOLY PÉTERFIA BÉLA BULÁNYI ATYA

*„Ha a búzaszem nem hull a földre,
és nem hal el, egymaga marad,
de ha elhal, sok termést hoz.”
(Jn 12,24)*

Pár nappal azelőtt, amikor ezeket a sorokat írom, P. Bulányi György piarista szerzetes hazatért a Mennyei Atyához. Bulányi atyát 1943-ban szentelték pappá, majd 1945-től a debreceni piarista gimnázium tanáraként szervezett és vezetett kisközösségeket.

Neve egybeforr a magyarországi kisközösségi /bázisközösségi/ mozgalommal. Tevékenységéért /illegális államellenes szervezkedés/ 1952-ben a Rákosi-rendszer életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte. A börtönből 1960-ban amnesztiával szabadult, ezután szállítómunkásként kereste kenyerét, s mellette kitartóan dolgozott alapművén, mellyel a '60-as évek végére készült el. Munkájának címe: Keressétek az Isten Országát! /KIO/. Ez a szamizdatban hat kötetben terjesztett mű az evangéliumokban Jézus ajkára adott mondatok biblikus teológiai szintézisére épül, melyből az egy csúcsértékes Szeretet-istenkép kristályosodik ki. P. Bulányi a pártállami diktatúra és üldözés ellenére is újra kezdett kisközösségeket szervezni. Az általa vezetett (egybeszeretett), a jézusi üzenet lényegét kereső és azt megvalósítani akaró bázisközösségek eszmeiségét, meghatározta a jézusi örökség istenképe és az ebből kikövetkeztetett etika: lét-, magatartás- és sorsazonosság Jézussal.(2)

Bulányi atya a kommunista diktatúra által elsorvasztani akart katolikus hit és gyakorlat megtartásának szándékával hívta életre a Bokor-mozgalmat, s egy olyan egyház megvalósulásáról álmódott, mely alulról szerveződő bázisközösségekből áll.(3) Követ dobott az Állami Egyházügyi Hivatal és a békepapi mozgalom által ellenőrzött állóvízbe.

A pártállamnak ezzel ellentétes céljai voltak: a közösség életterének beszűkítése, elszigetelése más testvér-szerveződésektől, s mielőbbi megszűnése. A katonai szolgálat Bokorból induló megtagadása elégséges indoknak bizonyult a nyílt üldözésre. A magyarországi egyházi vezetőkre gyakorolt állami nyomás hatására a püspöki kar az Állami Egyházügyi Hivatal által külön is folytatólagosan fenyegetett Lékai László bíboros-primás vezetésével 1982-ben elítélte P. Bulányi tanait, eltiltotta őt

a nyilvános misézéstől, kifogásolt téziseit pedig a Hit-tani Kongregációhoz terjesztette fel. A Kongregáció prefektusa (Ratzinger bíboros, ma XVI. Benedek pápa) 1986. január 31-én levélben felszólította P. Bulányit, hogy vonja vissza tanításait.(4)

Az eretnokség vádjá alól P. Bulányi mentesül, ha aláírja a Ratzinger bíborostól a II. vatikáni zsinat dokumentumaiból összeállított, tizenkét pontos listát. P. Bulányi aláírta ezt a listát, és kérte, hogy egy tizenharmadik, ugyancsak a zsinati dokumentumokból származó szövegrésszel kiegészítse azt: „Csak a lelkiismeretének tartozik engedelmességgel”. A prefektus így nem tekintette aláírtnak a dokumentumot, szerinte a kiegészítés viszonylagossá tette az állásfoglalást. A kompromiszsum az egyházi büntetés 16. évében született meg: Bulányi páter kiegészítése a negyedik pont részeként bekeült a dokumentumba, amelyet ő így is aláírt.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar 1997. szeptember 19-én tájékoztatta a nyilvánosságot arról, hogy „megszűntek a ... korábban hozott korlátozó intézkedések”.

Nem szűntek meg: ma, több mint tíz esztendő után is, csak a plébánostól meg nem hirdetett miséket mondhattott vasárnaponként egy városszéli kápolnában. Ezeknek az intézkedéseknek a háttérében Lékai primás utódja, Paskai László bíboros, volt esztergomi érsek állt, aki /egyes források szerint érintettként/ a rendszerváltáskor megátolta a kommunista rendszer bűneiben részt vállaló egyházi személyek megnevezését, szerepük tisztázását az elhallgatás-elhallgattatás taktikájával. Akárcsak a Bulányi-ügyben, ez a kierőszoakolt hallgatás jelentősen csökkentette a hívek tisztánlátását, a püspöki karba vetett bizalmát, valamint vakvágányra juttatta a Magyar Katolikus Egyház erkölcsi megtisztulását a kommunizmus bukása után. Ennek célja nem a bűnösök elítélése lett volna, hanem a tények feltárása a hívek felé, amely megvalósíthatatlan a múlt feldolgozása és a kiengesztelődés híján. Államunk a rendszerváltozás után bocsánatot kért Bulányi atyától, nyugdíját a törvényes előírások alapján rendezte. Egyháza vezetői nem kértek bocsánatot tőle, életútját az egyházban integrálatatlannak tekintették.

Bulányi páter szerint: „Az Ószövetség egy nép, a zsidó nép eredetmondája, nemzeti kultúrája, Jézus előtti kultúrája. S Jézus azt mondta magáról, hogy mindazok, akik őelőtte jöttek, tolvajok és rablók, és nem hallgattak rájuk a juhok. Ő az ajtó. Aki ezen, rajta keresztül megy be, az üdvözülni és talál legelőre. (Jn 10,89). Hogyan tehetjük ezek után meg, hogy mindörökre megnyomorítjuk Jézus tanítását azzal, hogy egy Jézus előtti nép és kultúra szöveggyűjteménye után ugyanúgy odatesszük a liturgia szavát, mint Jézus szavai után: Ez az Isten igéje.”

Nyilvánvaló, hogy Bulányi atya téziseinek megítélése nem a laikus hívők, hanem egyértelműen az egyháztörténészek és a teológusok dolga. Mindenesetre tény, hogy sem Ratzinger bíboros, sem Ruiz akkori és Ballcels későbbi piarista generális nem ítélte el tanait,

valamint Kállay Emil SchP magyarországi exprovinciális kérésére mentesítették végleg 1997-ben a felhozott vádak alól,

Páter Bulányit joggal sorolhatjuk a XX. század legjelentősebb és legellentmondásosabb magyar katolikus papi személyiségei közé, mint Prohászka Ottokár püspök, P. Bangha Béla SJ és Mindszenty József, az utolsó magyar bíboros-hercegrímás, bár megjegyzendő, hogy hithű katolicitásukon és szilárd jellemükön kívül meglehetősen kevés a hasonlóság.

(1) *Életrajza és további adatok a Bokor közösség nyomán.*

(2) *Lásd: Keressétek az Isten Országát I-V. kötet.*

(3) *Hasonló indíttatású közösség a Regnum Marianum vagy a Fokoláre.*

(4) *Lásd: Nagypénteki levél*

HOLLAI KERESZTÉLY

MÁRIA, JÉZUSUNK ÉDESANYJA

A Szent Máriáról, Jézus Édesanyjáról folytatott beszélgetéshez.

Némely bölcs rabbi szerint a zsidóságot ért legnagyobb csapás egy ike az, hogy az i.e. 3.-2. sz.-ban az eredeti héberből görögre fordították a Bibliát. (az un. hetvenes fordítás). A gond az, hogy egyfelől létezik egy nagyon féltékenyen őrzött, veretes szöveg (lásd: a biblia-másolás roppant körülményes szabályait), ami a zsidóság önazonosságának egyik záloga. A nyelve az idők folyamán holt nyelvvé vált, mint később Európában a latin, tehát nem változott tovább, ezzel is őrizvén az eredeti gondolatokat. Jézus idejében a nép már arámiul beszélt, ezért a héber nyelvű bibliát már tudni (→ írástudó), magyarázni kellett. Másfelől: a 2. sz. Görögország – ezzel együtt a nyelve is – igen dekadens világot jelentett. Tkp. a gondolkodásmód volt lefordíthatatlan! Egy zsidó számára elképzelhetetlen volt a sok-isten hit (Jézus korában már 40-nél is több!); elképzelhetetlen volt – például -, hogy egy jelentős személy a főisten fejéből pattanjon ki, ahogyan Pallasz Athéné Zeusz fejéből. Ilyen egymásra-vetíthetetlen fogalom volt a mi nyelvünkben használatos „szüzesség” fogalma.

A héber *almach* szó olyan nőt jelzett, aki már túl volt gyermeklányágán, tehát már eljegyezhető, de még nem menstruált (menstruáció = az első peteérés lecsengése). Peteérés nélkül nincsen gyermek-foganás, értelmetlen a házasság – a korabeli felfogás szerint. A Szent-Lélek különös csodája, ha már az első peteérés találkozik a házassággal. A görög fordítás az „almach” szót a *parthenos* kifejezéssel fordította, ami a mai értelemben vett „szüz” fogalmat jelenti. A két megközelítés a mi nyelvünkben is igen közel áll egy máshoz: „érinthetetlen” ↔ „érintetlen”, mégis alapvető a különbség!

Az i.e. a gyermektelen Áház király bajban van, mert ellenséges királyok készülnek ellene. Izaiás próféta (i.e. 8. sz.) bátorítja őt, bízson az Örökkévalóban, kérjen jelet az Úrtól. Ezt nem meri elfogadni a király,

mire a próféta így szól: „az Úr maga ad jelet: íme, a szüz fogan, s fiút szül, és Immánuelnek nevezi el”. [Iz. 7: 14]. Tehát a próféta indíttatásra – Szentlélek sugallatára – az első peteérés egybeesik a házasság kezdetével, s a király felesége teherbe esik! És megszületik Hiszkija, Izrael következő királya (sem apja, sem ő nem váltak Izrael díszére!).

Az 1997-es református biblia „egy fiatal nő” kifejezéssel fordítja a kérdéses szót. M. Luther a „Jungfrau” kifejezést használja, az angolban a „virgin” kifejezést találjuk, ami a latin *virgo*-ból származik, ami a mai is használatos „szüz” fogalmat jelenti. Az Újszövetség görögül maradt ránk, a görög észjárás sugallva, a kérdéses szót is görögül értve; a 2. sz. erősen hellénizálódo kereszténységének az arcát felmutatva. Mindez azért válik fontossá számunkra, mert Máté, evangéliumának 1. fejezetében, amikor Jézus születéséről beszél [1: 23], hivatkozik Izaiásra, jelezvén, hogy Jézus is így született egy szüztől! Innen származik, hogy később is Jézusra vonatkoztatják az Immánuel nevet [„Velünk az Isten”]. A zsidó Máté ismerte a szó eredeti jelentését. Sajnos, igen a háttérben hagyjuk, hogy tkp. minden foganás Isten csodája! - hát még az ilyen különös, nem mindennapi körülmény esetében. (Mellékesen: még Dante fogalmai is igen homályosak voltak a gyermek-születést illetően.) Nem véletlen, hogy Mária ezek után Erzsébethez indul, aki szintén szüz volt – „már szüz” -, mert már nem menstruált, s szintén csodásnak mondható módon mégis gyermeket fogant. Valószínűleg a két nő együtt énekelte a Magnificat-ot, Hanna hála-énekét [1Sámuel 2], amit egy zsidó nő a terhességén való örömeiben énekel az Úrnak, háláját kifejezve.

Lukács az „Apostolok Cselekedeteiben” két helyen is idézi [Ap. Cs. III. 22-től és VII. 37-től] Mózes próféciaját: „Néked prófétát támaszt az Úr, körödből, testvéreid közül, mint engem...” [5Móz. XVIII 15-től.]. Tehát Ő, az evangélista is világosan tudja, hogy Jézus egy a zsidó testvérek közül. Ugyan ezt jelentik Pál szavai a Rómaiakhoz írt levelének az elején: „Jézus Krisztusról...., aki test szerint Dávid nemzetségéből született”. A Zsidókhoz írt levélben pedig éppen azt olvassuk, hogy Jézus Júda törzsből származik [Zsidókhoz: VII.14].

Máté, az evangéliumának elején leírja Jézus nemzetség tábláját, 14-es csoportokra osztva. Az utolsó 14-en belülre esik József és Jézus. Egyszóval: az egykorú zsidó írók számára teljesen természetes volt Jézus teljesen *emberi* foganása és születése! Érdekes adalék: a papi cölibátus megszilárdulása is erősen a görög-szüzesség gondolatát támogatta: *a házasság nélküli magasabb rendű élet eszméjét.*

Kadencia /1: végtelen nagy szeretettel gondolok azokra, akik tiszta életüket a hagyományos Mária-hitben élték le (Édes szüleimre, igen kedves tanáromra), s ugyan így azokra is, akik ma így élnek; világért sem szeretnék botránnyal okozni! Mégis: éppen Jézus Édesanyjának a tisztelete mozgat, amikor úgy gondolom, hogy talán ma már jobb volna egy tisztább kép, hellén-

misztikus vonásoktól megtisztított képet rajzolni Róla.

Kadencia /2: mennyire egyszerűbb, s hatásosabb volna, ha a mai gondolkodó fiatalságnak egy természetes, tiszta családi életről beszélhetnénk a szt.-Család ünnepén!

BULÁNYI GYÖRGY

LEHETÜNK MI IS BOLDOGOK?

Boldogok – 50 ízben fordul elő ez a szó az Újszövetségben. Ebből 30 az evangéliumokra esik: Márknál egyszer sem, Jánosnál kétszer, de Máténál 13 és Lukácsnál 15 ízben találjuk. Ennek az egyenetlenségnek az az oka, hogy Máté és Lukács is olvashatta azt a *Forrásnak* nevezett jézusi Logion-gyűjteményt, melyet Márk még nem látott, János pedig – ha látta, ha nem látta – nem vett figyelembe. Nem jelentéktelen szava a *boldog* a jézusi szemléletnek és örökségnek. Mit értünk ezen a szón? Megnéztem az Értelmező Kéziszótárt, melyben ezt találtam: *A sorsával, körülményeivel meglegedés érzésétől teljesen áthatott az, aki boldog.* Nézzük meg, mit értett szavunkon Jézus! János két helye szerint az a boldog, aki hajlandó Jézus példájára megmosni ember-társai lábát (13,17), s aki Tamással ellentétben akkor is hisz Jézusban, ha nem látta őt feltámadottan (20,29). Máté 13 helyéből 9 szerepel a mai nap evangéliumában: boldogok a szegények, a szomorkodók, a szelídek, az istenektetszést éhezők-szomjazók, az irgalmasok, a tisztaszívűek, a békességszerzők meg akiket üldöznek és gyűlölnék istenektetszésük miatt (5,3-11). Továbbá még négy helyen találjuk Máténál szavunkat: Boldog, aki nem botránkozik meg Jézusban, mint tette a Keresztelő (11,6). Boldogok a szemek, melyek látták, s a fülek, melyek hallották Jézust (13,16). Boldog Péter is, aki az élő Isten Fiának mondja Jézust (16,17), s boldog az a szolga, aki szolgatársainak kiadja az őket megillető buzárszt (24,46). Lukácsnál pedig Gábiel főangyal boldognak mondja Máriát, mert hitt annak, amit hírül adtak neki (1,45). Jézus pedig boldogoknak mondja a szegényeket, az éhezőket, a sírókat, akiket gyűlölnék az emberek, a Benne meg nem botránkozókat, meg azokat, akik látják Őt. Nem a méh a boldog, amely őt hordozta, hanem azok, akik hallgatják Isten igéjét. A szolgák a boldogok, akik virrasztanak, amíg meg nem jön gazdájuk. Akik azokat hívják lakomára, akik nem tudják viszonzni a meghívást. Aki asztalhoz ülhet Isten Országban. S végül a meddők, akinek gyermekeit nem érinti az a nyomorúság, mely majd Jeruzsálemre következik. Ez a lukácsi anyag kétharmad részben azonos a Máté-félével. E pusztá felsorolásból is jól látható, hogy Jézus nem egészen azt értette a boldogságon, amit az Értelmező Kéziszótárban találtunk. Lehetett-e ő a keresztben a *melegedés érzésétől teljesen áthatott*? Lehetnék-e én ugyanott melegedett? Mikor is voltam én ennyire melegedett sorsommal és körülményeimmel?

Csecsemőként pl., amikor szopás után elaludtam, bizonyára ezt éreztem, de nem tudtam róla. Amikor jelest kaptam alig tíz évesen első latin dolgozatomra, akkor már éreztem a boldogságot, tudtam is róla. Amikor az Erzsébet híd alatti úszóudvarban az úszómester levette rólam a hevedert, s nélküle tempóztam, akkor is. Amikor édesanyám mellett végigbőgtem a Rákóczi utat, mert belekerült évvégi bizonyítványomba a jelesek mellé négy jó, akkor nem hatott át a meglegedés. Rám is szólt: Hagyd abba, mert még azt gondolják rólad, hogy megbuktál, és azért sírsz. Amikor jelesre sikerült az érettségi, s az évfáron nyolcszor is kiszóltottak jutalomra, tökéletes volt a meglegedettség érzése bennem. Amikor az ügyész kötél általi halált kért fejemre, akkor meg furcsa és nem ilyen érzéseim voltak. Amikor közel tíz év után a márianosztrai nevelő elhagyhattam, megint a meglegedettség érzése volt bennem. Nem érdemes szaporítani a példákat. Választjuk is, kapjuk is körülményeinket, s ami végül is a sorsunk lesz, az ritkán, vagy inkább sohasem fenéig tejfel. A meglegedettség, melyben minden szép és jó, bizony nem azonos a jézusi boldogsággal. Beletartozik abba a szenvedés, a fájdalom, a meglegedettség hiánya is. Ha pedig valaki véletlenül a magyartanárok közé tartoznék, az szeretné a szóból, magából megfejteni a jelentést. Mit is jelent és jelentett a múltban a *boldog* – nyelvünkben: gyökerében és eredetileg. A hivatalos nyelvtudomány ismeretlen eredetűnek mondja szavunkat: nem finnugor, nem is török, nem is szláv; ezekben a nyelvekben semmi sem felel meg nekik. De van nem hivatalos nyelvtudomány is, mely legfeljebb a jövőben lesz majd az Akadémiától befogadott, de most még nem az. Van egy 1999-ben Vancouverben kiadott magyar-sumér szótárom. E szótár számára nem ismeretlen eredetű a *boldog* szavunk. Sumér megfelelője: BA-DUG-GA. melynek jelentése: *melegedett, vidám, jó.* A szófajti szótárak után előveszem a Nyelvtörténeti szótárt is. Ebben már megtalálom valakinek a nevét. Ki ne tudná szótár nélkül is Jézus édesanyjának magyar nevét?! Mária – a Boldogasszony: Gyertyaszentelő, Gyümölcsoltó, Havi, Sarlós Boldogasszony, Nagy- és Kisboldogasszony. A szótáramban találok is egy idézet-mondatot 1527-ből. Ezt olvasom a középkori Érty kódexben: *Szent István király is, ez szegény országát Boldogasszony országának nevezé.* Szent István királyunk ezt a 11. század első felében tette. Már akkor is Boldogasszonynak mondta népünk Jézus édesanyját. Alighanem korábban tudtunk Boldogasszonyról, mint Máriáról. Hogy kit nevezhettek őseink régebben Boldogasszonynak – nem tudom. Legyen a magyar ősvallást kutatók dolga ezt pontosan megállapítani. De mikor megismertük Máriát, ráakasztottuk ősi szavunkat, melyet korábban kire aggattunk, nem tudom.

S boldog még más is valaki rajta kívül. Kicsoda? Hát maga az Isten. Legalább is a mi nyelvünkben, magyarok számára. Ki ne ismerné ezt a rigmust: *Szegény ember szándékát Boldog Isten bírja?* Ha hallgatok sumér szótáramra, akkor az Isten melegedett, vidám és jó. Talán

azért, mert hátára veszi a szegény ember szándékát? Alighanem ezért is boldog. Egy a székelyföldi Barót mezővárosból származó Szabó Dávid nevű katolikus pap írta le az említett közmondást több mint kétszáz éve, a Komáromban 1803-ban megjelent *Magyarság virági* c. könyvében. Ide a roszdást..., hogy ezt is az Ételköz-ből vagy még messzebről hoztuk magunkkal. Olyan messziről, ahol Isten nem a gazdagok szándékait hordta a vállán. Van ilyen messze a messzi múltban, vagy inkább csak a messzi jövőben találjuk majd azokat, akik a szegények szándékait rakják Isten vállára? Azt hiszem, hogy Jézus, aki azt mondta, hogy boldogok a szegények, Ő úgy gondolta, hogy a boldog Isten a boldog szegények szándékait bírja, azaz mindig is hordozza és viseli is a szívében meg a vállán. A múltban is, a jelenben is, a jövőben is. Kérdéseket teszek fel. Az első: *Boldog-e az Isten?* Majd megkérdezem, ha találkozom egyszer vele. Most csak fogjuk rá, hogy boldog, mert ha ebbe belemennék, kevés lenne az idő elmondani, miket is gondolok ezen a címen.

Boldog volt-e Jézus, mikor köztünk járt? Mint valóságos ember, ő is elmondhatta Vörösmartynk szavát: *Így volt mindig e világi élet: egyszer fázott, másszor lánggal égett.* Ez is megérdemelne egy külön prédikációt vagy egy egész könyvet is. Hagyjuk tehát most!

S a harmadik kérdés: *Lehet-e boldog az ember, amíg idelelt jár?* S most megvallathatjuk a jézusi anyagot. Jézusnak nemcsak *boldog* szava van. Megvan az ellenpontja is. Melyik az? *Hát a jaj.* S nem is kevésszer használja, összesen 29 ízben. Nem sorolom fel a 29 helyet, csak kiemelem belőlük a nekem most legfontosabbat, ahol négyszer is halljuk Jézus *jaj* szavát is és a *boldog* szavát is.

Boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek az Isten országa.

Boldogok vagytok, hogy most éheztek, mert jól fogtok lakni.

Boldogok vagytok, akik most sírtok, mert nevetni fogtok. Boldogok vagytok, ha gyűlölnék benneteket az emberek, kizárnak körükből és megrágalmaznak, s neveteket, mint valami szégyenletes dolgot, elvetik az Emberfia miatt. Örüljétek azokban a napokban, ha majd ez bekövetkezik, és ujjongjatok, mert nagy jutalomban részesültök a mennyben! Atyáik is így bántak a prófétákkal.

De jaj, nektek, gazdagok, mert már megkaptátok vigasztotokat.

Jaj nektek, akik most jóllaktok, mert éhezni fogtok!

Jaj nektek, akik most nevettek, mert sírni és jajgatni fogtok!

Jaj nektek, ha az emberek hízelegnek nektek! Hisz atyáik is így tettek a hamis prófétákkal. – Eddig tart Lukács nem hegyi, hanem síksági beszédének eleje.

Most következzenek a megállapítások, melyeknek el-seje és legfontosabbja: Az *boldog*, akié az Isten Országa. Ezért *boldog* az Isten, *boldog* Jézus, és ugyanezért *boldogok* lehetünk mi is. Második megállapítás: akkor vagyunk mi emberek *boldogok*, ha szegények vagyunk, ha éhezünk, ha sírunk, ha üldöznek bennünket,

ahogyan Jézust is üldözték. Harmadik megállapítás: Nem lehetnek *boldogok* a gazdagok, a jóllakottak, a nevető üldözők. Negyedik: Jutalmul kapják a mennyben ezt az országot, akik az első társadalmi csoportba tartoznak, a szegények. A második csoportba tartozók megkapták már vigasztalásukat a jelenben, és nem az Istentől kapták meg, hanem a maguk istenétől, a Pénztől. Őket bizony nem mondja Jézus *boldogoknak*, hanem *jajt* kiált feléjük. Miért teszi ezt? Azért, mert e második csoport nem kapja meg jutalmul a mennyben az Isten Országát. E megállapítások után kérdezek most valami nagyon fontosat. Isten osztotta az emberiséget e két csoportra: szegényekre és gazdagokra? Nem Isten tette ezt, hanem mi magunk. Isten úgy teremtett meg bennünket, hogy képesek vagyunk az osztozásra. Isten úgy teremtett meg bennünket, hogy adni jó, és venni meg rossz. De szabadnak lettünk teremtve, és tehetjük azt is, ami rossz nekünk. Mi rossz nekünk? Ha nem osztozunk. Mért nem tesszük? Mert csak magunkra gondolunk, a nálunk szegényebbre meg nem. A válaszom tehát az, hogy tartozhatnánk mind a ketten az Isten Országába. Az a válaszom, hogy már a földön is valóság lehetne az Isten Országa, nemcsak a mennyben, és nemcsak az itteni szegények birtokolnák azt. Gondoljunk Csokonai gyönyörű két sorára: *Az enyém s a tiéd, mennyi lármát szüle, Mióta a miénk nevezet elüle.* Meg Székely Magda versére: *Leüthetsz, én nem ütök vissza. Az én kezem gyöngye a rosszra. Hulló testem helyén leüthetetlen, erősen áll az igazi testem.* Isten nem a szenvedés, az éhezés és sírás és üldözöttség világát teremtette meg számunkra. Következzék most ennek jézusi igazolása: *Boldogok* a szelídek, mert ők fogják örökölni a földet. *Boldogok* az irgalmasok, mert nekik is irgalmaznak majd. *Boldogok* a békeségteremtők, mert Isten gyermekeinek nevezik őket. *Boldogok* a tisztaszívűek, mert ők meglátják az Istent. *Boldogok*, akik éheznek és szomjaznak az istennek-tetszést, az Isten akaratának megvalósítását, mert jóllakottak, kielégültek és megelégedettek lesznek. *Boldogok* a szolgák, akik virrasztva várják Jézust, és kiosztják szolgatársaiknak az őket megillető bűzarészt. *Boldogok*, akik fülükkel meghallják, amit Jézus tanított, és szemükkel látják is már az Országot, melyről ő tanított. A két hete itt elmondott beszédemet előadtam az engem meglátogató szolnokiaknak, s vezetőjük mindössze annyit mondott rá, hogy ne foglalkozzunk a tőkés társaságok által számunkra készített borzalmakkal. Mi csak keressük az Isten Országát, s Isten gondoskodik majd a többi mindről. Hát ez ugye olyan szépen hangzik!? Nem, ez a biztos valóság. Ahogyan két hete hazamentem, kinyitottam a számítógépemet, s ott találtam egy balatonendrédi levelet. Arról, hogy nem birkát tartanak, hanem gulyát. Megtaláljuk levelét folyóira-tunk múlt havi számában.

FARKAS ISTVÁN

A FA LELKE ÉS A LÉLEK FÁJA

A fafaragás örömeiről és nehézségeiről már többször írtam. Most is csak azért írok róla, mert tavalyelőtt és idén született, születik két olyan faragás, melyek ugyan nem igényelnének semmiféle magyarázatot, de alkalmat mindenképpen biztosítanak arra, hogy a „gondolat ébredésének” folyamata kapcsán valamiről beszámoljak.

Éppen belefogtam az idei faragásba, amikor ráleltem erre a két gondolatra:

„Ahhoz, hogy a fa magasra nőjön, a levelek mindig visszatérnek a gyökerekhez.” - kínai mondás.

Illetve a másik, a Kis Filokáliából:

“Az ember egy fához hasonlít. A testi munkák a levelek, a benső világ fölötti éberség a gyümölcs. Minden fát – ahogy írva van –, mely rossz gyümölcsöt terem, kivágnak és tűzre vetnek. Ebből az következik, hogy fáradozásunknak gyümölcsöt kell hoznia... Ezért törekedjete az éberség gyakorlására. Azonban a levelek kellemes árnyékára is szükség van, ezért végezzetek testi munkát.” Atyám, félelmetes ez a tanítás, mondta a kérdést feltevő testvér. (Agathon atya életéből)

Ó, - mondtam magamnak - milyen különös, hogy ez a tudományosan és gyakorlatilag is igazolható két állítás milyen kevés szerepet kap mindennapi életünkben. Az első nyilvánvalóan azért, mert „hiszen már készek, felnőtt emberek vagyunk” – mondjuk. És tudomást sem veszünk arról a minden nap ismétlődő szerves folyamatról, ami belső fejlődésünk alapja lehetne. A második pedig talán azért, mert tanítóink – érthető módon – a tanítás egyik oldalára, a kifelé, a mások felé irányuló aktivitásra tették a hangsúlyt. Tulajdonképpen ez a két ok egy és ugyanazon töről fakad: Isten akarata nem érvényesül a világban – tanultuk és mondjuk -, így nekünk kell helyette megtennünk mindent, hogy ennek érvényt szerezzünk. De így van-e ez? Ha csak egy kicsit is kinyitom a szememet kifelé, azonnal rávágom, hogy pontosan így van. Vak az, aki nem látja, hogy az emberek világában itt a Földön nem érvényesül az Ő akarata, hiszen folyamatosan gyilkolásszuk egymást – fizikailag éppúgy, ahogy pszichikailag és szellemileg. Ugyanakkor, ha megnézek egy fát, azt látom, hogy a fa „tudja” mi Isten akarata és aszerint éli életét. Na, innen kezdődött minden, ami a képfaragásokat ihlette.

Volt itt fenn a hegyen egy hatalmas, öreg hársfa. Megnyugtatóan mondom, hogy a mai napig is vannak itt fenn hatalmas, öreg hársfák. Ez az egy, azért volt számomra külön is figyelemre méltó, mert nyaranta, július elején róla szedtem a reggeli teának valót, így figyelmet szentelve neki, alkalmam volt közelebből is

megismerkedni vele. Láttam télen alvó állapotban a nagy hó és jég alatt, láttam rügyezni és kilombosodni és láthattam virágba borulva illatozni is, majd termését elhullajtva megsárgulni és teljesen megkopaszodni is mikor novemberben bejöttek az első zúzmarás ködök. És végül, a tavalyelőtti nagy eljegesedés után láttam derékba törve.

A hársfa télen csupasz, de él. Alszik. Tavasszal felébred és lassan létrehoz egy más „testet”, a levelekét, a lombzatot. Amikor a kellő mennyiségű és minőségű anyagot befogadták, átalakították, majd előállították a levelek, vagyis megdolgoztak érte, megindul egy újabb „test” felépítése, a virágoké. Ha a körülmények kedvezőek ez a „test” felépül, kinyílik és megnyilvánul már nemcsak a szűk környezete, hanem a nagyvilág számára is. Az illatfelhőt árasztó édes anyagfelhő hetekig a legyek, darazsak, méhek és mindenféle rovar ingyen tápláléka és amelyek segítségével aztán lassan, őszig létrejön az, ami a fa életének értelme: egy újabb fa ígérete – a gyümölcs és a mag, ami visszahull a földre. Ugyanaz történik vele is mint a levelekkel, de míg azokból föld, vagyis táplálék lesz a gyökerek számára, addig a magból, kedvező esetben a bioszféra minden élő lényé számára szolgáló növény lesz, ami működésével már nemcsak a talajt táplálja, hanem – ahogy az illat is - a Föld légkörét, a bioszféra levegőjét.

Ugyanez történhet az emberrel is csak az ő lehetőségei – „istenülő vágyai” mutatják - a bioszférán túlterjednek. Ezt a lehetőséget, vágyat a bioszférán belül aktívan semmi sem támogatja, csupán ember-mivolta teszi számára lehetővé, hogy ezek a lehetőségek – éppen a törvények adta nehézségek ellenére, azokat hasznosítva - megvalósuljanak, ahogy a Szentírásban is olvashattuk. Ha képessé válik befogadni és átalakítani a számára adott anyagokat, rajta fordul mi, milyen „gyümölcs és mag” lesz belőle környezete, a talaj, a légkör, a Naprendszer és a Mindenség, vagy ahogy nevezzük: „Isten dicsősége” számára. Az ezoterikus, de a keresztény hagyomány is igen jól ismeri az ember különböző testeit, ahogy azt a hársfánál is próbáltam megközelíteni. A hársfa „testeit” egymásba ágyazottan és egymáshoz kapcsolódva, nagyon különböző tulajdonságokkal, de egy-rend-szerint, egy cél érdekében tökéletesen működnek. Ugyanez, minden további nélkül nem mondható el az emberről. Pedig ha elmondható lenne, megvalósulhatna Isten akarata a Földön, vagyis eljönne az Ő Országá. Mégis, ritkán, különböző mértékben és módon feltűnnek az életünkben „öreg hársfa-emberek”, akiknek már nemcsak a gondolatai, szavai és érzelmei, de fizikai megnyilvánulásai is más testről, más testekről beszélnek. Átitatódtak valami sokkal nemesebb, finomabb anyaggal, ami rajtuk keresztül képes megnyilvánulni. Ritkán, különböző mértékben, de vannak. No, de mi köze mindennek a faragásokhoz?

Az első faragás, amit 2014-ben fejeztem be, azt próbálja bemutatni, hogy a Nap-Föld-Hold hármasság kozmikus rendszerben mik lennének az ember fejlődési lehetőségei, ha ember mivolta teljesen megvalósulna. Nem akarom a teljes szimbólumrendszert kifejteni. Csak annyit, hogy mindaz, ami felülről – vagyis egy nála összehasonlíthatatlanul hatalmasabb szintről – indulva akarja az élet fennmaradását és fejlődését, mindenütt folyamatosan és aktívan jelen van. Áramlik, árad, éltet és eléri a Földet. Ezt szemléltetik a kívül, felülről lefelé nyíló formák. Ennek az áradó, éltető „energiának” egy része, a legaktívabb, legmagasabbról jövő azonban csak az emberen keresztül érhetne el ide. Erre az emberi szervezet felépítésében és összetettségében alkalmas, hiszen ezért nem lett fű, macska, hangya vagy elefánt. A Magvető példabeszéd az Evangéliumban erről tisztán beszél. Ha szánt szándékkal befogadná ezt a neki szánt energiát, kifejlődnének, megtelnének és harmonikusan együttműködnének benne azok az „energiaközpontok”, melyekről sok hagyomány különböző neveken ír. Ma már kezdi a tudomány is felismerni ezeket a különböző intenzitású és szerepű funkcióközpontokat, mint például a kognitív és az érzelmi intelligencia megnyilvánulásait irányító idegi központokat. És felismerte ezek fejlődési, kapcsolódási lehetőségeit is. A pszichológiai kutatásoknak köszönhetően diszharmóniáik okainak egy részét is. A faragás középső részét felépítő, egymásból felfelé kinövő ősi, magyar tulipánszimbólumok ezt a lehetséges fejlődést szemléltetik. Amennyiben ez a fejlődés nem következik be, a lény szerepnek csupán az a része nyilvánul meg, ami minden földi életformáé. Megszületik, folyamatosan anyagokat alakít át, kifejlődik, szaporodásra alkalmassá válik, majd elpusztul. Ezt a mechanikus folyamatot ábrázolják a Föld szimbolikus ábráján, a tulipánról lehulló levelek. A faragott ábra alsó részére egyik barátom azt mondta: olyan alakja van, mint a szívnek. Nem terveztem ilyennek. Így alakult, de talán gondolatilag kapcsolatban lehet egy nagy szív dobbanásaival.

A másik faragás, amin még dolgozom, de a legörömtelibb, a tervezési fázison már túl vagyok, ugyanerről, de szimbolikusan már az emberen belüli folyamatokról szól. És itt találkozott az idézett hasonlatokkal. A szimbólum egy törzsből kiinduló kétlombú fát ábrázol. Lehetett volna kétgyökerű is, de valahogyan a lombok, virágok és gyümölcsök közelebb állnak gondolatvilágomhoz. Ezért választottam ezeket. A felső lombzat azt a „normális” esetet igyekszik ábrázolni, ami évről évre, formáról formára teljesen mechanikusan nyilvánul meg a fáknál: az őt éltető energiákból magokat tartalmazó gyümölcsöt terem, melyek lehullva a földre új fák lehetőségét tartalmazzák vagy táplálékul szolgálnak más élőlényeknek vagy közvetlenül a földre esve alkatrészeikre bomlanak fel és válnak a befogadó-tápláló humusz részévé. A másik

gyümölcsöző lombzat a törzsből lefelé nő ki. Ilyen fa persze nincs. Nem kifelé, a Nap felé nő, fejlődik - ahogy általában, felnőtté válásáig az ember is -, hanem bent, belül, észrevétlenül. A keretek, minden komponens rejtetten adva van, csak az intenzitásuk, az erejük és összehangolt kapcsolatuk hiányzik az emberben. A vallás lelkiismeretnek, a tudomány tudatosságnak nevezi ezt a „gyümölcsöző lombot”, de valami teljesen mást ért alatta. Ez a termés sajnos nem évről évre, formáról formára, mechanikusan, hanem minden külső természeti és társadalmi hatás mintegy ellenére, azokkal belül megküzdve, de azok hatását megismert célja érdekében éberrel felhasználva, szánt szándékkal jöhet csak létre. Az életnek erre a gyümölcsre közvetlenül, mechanikus működéséhez nincs szüksége. Ugyanakkor az egész Természet erre vágyik, ahogy Pál erről olyan szépen ír egyik levelében, mert ez teszi lehetővé, hogy ez a mindent éltető „anyag” - a keresztények Isten szeretetének nevezik - elérje a Földet. Ahogy a fában lezajló anyagátalakítási folyamatok a fa életén és utódai életén kívül saját környezetét és a bioszférát is szolgálják, úgy elégítheti ki ez az „alsó”, belső termés a lény hatékony működésén, szaporodásán és azon túlszordulva környezete igényein kívül annak „éhségét” is, aki ezt a lény formát saját képére, saját segítségére, mint egy sejtet a lény létrehozta. Kielégítheti, ha „ehető” a számára, de ez már nem az emberen fordul, ahogy a hársfán sem melyik magjából lesz új hársfa. A faragott fa törzsén, szimbolikusan az a folyamat jelenik meg, ami minden pillanatban, minden folyamatban lejátszódik a világban: két erő küzdelme. A két egymás körül keringő kígyószimbólum nem a jó és rossz küzdelmét ábrázolja úgy, ahogy azt ma értelmezzük és szándékom szerint nem is a két genetikai láncot. Ez a feszültség minden mozgás mozgatója és enélkül semmi teremtett sem létezik. A szimbólummal ezt az örök mozgást akartam ábrázolni akörül a tengely körül, ami harmadik komponensként mintegy mozdulatlan, van, ugyanakkor táplál, fejleszt és magához vonz – akarja ezt a küzdelmet az eredmény, a „gyümölcs” érdekében.

Tulajdonképpen egy táblán kellett volna mindkettőt kifaragni vagy talán még egyet mellé, ami egy üres edény szimbolikus ábrázolása lenne. Talán olyan formában, ahogy Hollán Sándor ábrázolta ezt egy hármasságon, amit a Kiscelli Múzeumban láttam. Középen egy alig kivehető, a kék, a szürke és a fehér árnyalatait használó apró pontokból álló finom emberi arc profiltól, jobbra egy ugyanilyen technikával készült szimbolikus fa és baloldalon egy kancsó. Mennyivel „egyszerűbb” egy festő dolga!

Az ember nem „egy fához hasonlít”, ahogy azt a sivatagi atya mondja. Az ember ilyen kétlombú fa – lehetne, ha megvalósulna benne minden, ami azzá tenné, ami: ember, ahogy az a fánál magától megvalósul. És még egy. Félelmetes-e ez a tanítás? Félelmetes, amennyiben a külső aktivitás pusztán az én, a mi erőnkbe vetett hiten alapszik, mely erő esetemben

– őszintén nézve - még egy számár erejénél is kisebb, ugyanakkor kitéve teljes környezete minden hatásának az időjárástól a szomszédig – mely hatások azonban számára mind hasznosíthatók, ha... Egyáltalán nem félelmetes, csak szokatlan, ha ehhez „csupán” a saját belső világ feletti éberség – a sivatagi atya, de nemcsak az ő szavai szerint, vagy a Hamvas-i értelemben vett realizált éberség, az ön-uralom megszerzése - szükséges. Mert a többi – a tanítás szerint - mind hozzáadódik.

Dobogókő, 2016. áldás hava

BULÁNYI GYÖRGY

TELJESÜL AZ ATYA AKARATA?

A keresztények a Szentháromság első személyét mondják *Atyának*. Nincsen a liturgiában ünnepe. A Fiúnak számtalanul sok, s a Szentléleknek is van legalább egy – Pünkösdkor. Schütz Antal Dogmatikájában sincs róla fejezet. Rahner Teológiai Kisszótárában sincs. Mért? Bár az Újszövetségben vagy háromszáz esetben jelöli őt a *Patér* szó, s majd mindig Jézus ajkán – még sincs. Mért nem készült róla doktori értekezés, habilitációs dolgozat, mért nincsen tanszéke az Atyának a teológiai fakultásokon? Elnyelte Arisztotelész, annak filozófiai istentana, és ennek nyomán a skolasztika, az iskolás teológia. Schütztől ifjúságomban megtanultam Róla, hogy *magátólvaló, tökéletes, egyszerű, világfölötti, és hogy Ő az abszolút akarat*. Kicsoda mindez? Hát az Atya. Külön-külön megáll ez az állítás-sor és az elnevezés is. De egymásra, egymáshoz nem illenek. Jézus csak annyit tudott Atyjáról, hogy tökéletes, meg hogy akarata van.

Magam hogyan szólítom őt? Sehogyan. Hiába nevel a liturgia arra, hogy az *Atyához imádkozzam a Fiúban a Szentlélek által*. Semmi hatása nincs imádságos életre ennek a nevelésnek. Mindig csak Istenemet mondok, mikor imádkozom, s ilyenkor az Atyára is, a Fiúra is, a Szentlélekre is gondolhatok. Mind a Hármat beleérthetem abba az egyetlen megszólításba, hogy Istenem. De csak gondolhatom, meg érthetem... Valójában nagyon is *unitárius* vagyok: amikor imádkozom – az egy Istenhez imádkozom.

S mit mondok Neki, amikor beszélgetek vele, azaz hogy imádkozom? Bevallom, hogy mondanivalóm abban foglalható össze, hogy *legyen meg az én akaratom*. Magam is tudom – azaz csak tanultam –, hogy ez bizony csúnya. Arra neveltek, hogy mást kellene imádkoznom. Azt, hogy legyen meg az ő akarata.

De leszoktam róla. Azért szoktam le róla, mert pórul jár, aki úgy imádkozik, ahogyan kellene. Jézus is váltott a Getszemániban a maga akarataról Isten akarata, és mi lett belőle? Isten, az Atya akarata? Semmiképpen sem. Hanem Kaifás, Pilátus meg Heródes akarata: a

keresztrefeszítés lett belőle. *Ezt már csak nem akarhatta egy Atya!!!*

Ezt a *legyen meg a te akaratod*-féle imádságot csak azok engedhetik meg maguknak – gondolom –, akiknek a Pénz az istenük. Nem vallják ezt be, csak van pénzüik, s szórják számolatlanul. Urak módjára. Urak, mert pénzük van. Ha nem vallják is be, hogy ki is volna az ő istenük, biztosak a maguk istenében. Abban, hogy velük van. Hogy nyugodtan imádkozhatják: *legyen meg a te akaratod*. Mondjak példát rá? Aki sváb lovagokkal megerősített törzsi seregével vonul Veszprém völgye felé, hogy Isten akaratának engedelmeskedve négyfelé szabja trónkövetelő unokatestvérét – az imádkozhat így. De ezt csak önmaga átverésével tudja tenni. Szörényi-Bródy meg is fogalmazzák ezt a maga átverését: *Uram, Veled, de Nélküled*. *Ez a veled-de-nélküled-isten, ez nem Jézus Atyja*. S mivel csak két úr van, ezért a sváb lovagokkal valakit négy-fele szabni akarónak csak a Mammon lehet az istene? Nem tehetek róla, ha ez a következtetés vége.

A Mammon nem a pénz? A Mammon a hadsereg? A kettő egyhasi testvér. Akinek pénze van, az tud sereget gyűjteni. Akinek serege van és győz vele, és ahhoz ömlik a pénz. A legyőzötté. Végnélküli jóvátételként. Mint a hódoltság idején a törökhöz, az átkosban a Kremlhez, és napjainkban a multikhoz. Ez utóbbiakhoz a képzelet is meghaladó mennyiségben. Hogy azért valami nálunk is maradjon a Mammonból, beledobáljuk feneketlen, mindent elnyelő torkába gyerekeinket – halálra ítélve nemzetünket.

Ez is tény és kerekperec: hazánkban az élve-születések évi száma nyolcvanezer. Egy nemzedéken belül ötmillióra fogyasztjuk a tízmilliót. S közben petárdákat robbantva Boldog újévet kívánunk egymásnak, ahelyett hogy zokognánk a sír felett, hol nemzet sülyed el. Ki ne röhögtessek már magunkat, amikor buzgón imádkozzuk a Miatyánkot s benne azt, hogy *Legyen meg a te akaratod!* Az Atyához imádkozzuk, és imádságunk a Mammonnál ér – nem is földet, de poklot.

Nincs semmi baj ezzel a jézusi imaszándékkal: hogy legyen meg az Atya akarata a földön is, miképpen teljesül az a mennyben, a Szentháromságban is. Csak azzal van baj, hogy ez az imaszándékunk nem hoz a konyhára semmit. A jézusutáni történelem ugyanolyan, mint a jézuselőtti, a jézusi imaszándék előtti. Újév első napján láttam egy nagyszerű filmet. Ebéd után is megnéztem, és vacsora után újból. (Nem a moziban, csak a társalgónk TV-je előtt.) Címe: *Hétköznapi mennyország*. Egy svéd faluban születik meg a mennyország. Egy muzsikusz teremt meg.

Mindenkit szeret és őt is szeretik. S megtanítja őket szívből, szeretetből – énekelni. Eljut énekkara egy salzburgi énekfesztiválra, ahol a közönség egésze feláll és együtt éneklivelük, amit tőlük hallanak. Másnap egyik kispapunkkal reggelizem, s elmondja, hogy nekik is levetítették ezt a filmet a főiskola pszichológia-óráján, s azt a feladatot kapták, hogy állapítsák meg a film

különböző szerepköreit. Megállapították, s elmentek a mondanivaló mellett. A süketség oka, hogy oktatójuk nem merte, nem tudta(?) megfogalmazni, hogy e svéd faluban a filmen megszületett az Isten Országá. Az, amiért Jézusnak meg kellett halnia. Adáshiba volt? Nem. Vevéshiba.

Aligha van magasztosabb imaszándék Jézusénál, de Jézusból a tanítványok csak kibokszolták ezt az imaszándékot. Nem magától mondta. Nem, mert Jézus tudta, hogy nem imából születik meg az ország, hanem szeretetből. S ez a szeretet a szexualitást ki nem kerülheti. A szeretet az egyneműek között csak halvány árnya annak, ami szökőárként tör ki, ha másneművel találkozunk. *Egy atya szeret, s egy atya szükségképpen férfi.* S a férfinak, ha szeretni akar, nőre kell találnia. S a falut énekelni tanító Daniel rá is talál Lénára.

Nem ettől van Isten Országá, de az egész emberiségnek kell Isten Országot csinálnia, s az emberek egyik fele férfi, másik fele nő. És Isten úgy teremtett meg bennünket, hogy minden nő arra született, hogy szeressen egy férfit, és minden férfi arra született, hogy szeressen egy nőt. És képessé tett bennünket arra is, hogy szerelemben essünk, és gyermekeket akarjunk attól, akibe beleszeretünk.

Az imaszándék másodlagos. Az elsődleges a szerelem és a család. S ebből az elsődlegesből születik meg az Ország, a hétköznapi mennyország. A filmben két szereplő nem érti Danielt: egy alkoholista, aki veri feleségét, ha az énekarba talál menni, s a falu lutheránus papja, aki bünt szagol a szexualitásban, s csak azért nem feszíti Danielt keresztre, mert annak elmúlt már az ideje. Viszont csak el akarja pusztítani, mert Daniel szeretete feleslegessé tette falujában az ő papi imádkozásait.

Ha kénytelen vagyok megállapítani, hogy a jézusutáni századok ugyanolyanok, mint a jézuselőttiek, akkor következtethetünk. Első következtetés: Isten szándéka – az Ország itt lent legyen olyan, mint ott fent – és az ember megvalósító képessége, azaz inkább képtelensége nincsenek *Országgra* hangolva. Ezt a következtetést el kell vetnem, mert a fentnek és a lentnek egymásra hangolatlansága – számomra a gondolkodás végét, a teljes abszurditást jelenti. Második következtetés: *Leragadtunk a Jézus utáni első századnál.* Annak a természetét boncolgatjuk csupán. Boncolgathatnánk mást is? Igen, Isten további megnyilvánulásait az elsőt követő tizenkilenc században. Van Istennek további kinyilatkoztatása is? Van, mert Isten Lelke szünet nélkül szól mindannyiunk szívében, lelkiismeretében. Ha úgy tetszik az ember gondolatvilágában. Még a tiedében s az enyémben is. (Evvél a kinyilatkoztatás-anyaggal tölteném ki a mise első és második olvasmányát.)

Tovább boncolom tehát Jézus atya-fogalmát. Ha mi az Atya képére és hasonlatosságára lettünk, akkor létünk, valónk, vágyaink és cselekedeteink – mind, mind beszélhetnek nekünk Alkotónkról, az Istenről. Amikor János alámerítése után kiemelkedik a Jordán vizéből, Jézus hallja, hogy Ő az Istennek szerelmetes fia. Ha az, akkor az Isten – Atya. Ha Atya, akkor van Jézusnak

anyja is. Az első század eljutott odáig, hogy Mária is szerelmetes, kedves Szűz. Eljutott odáig, hogy Isten Szentlelke árnyékozta be Máriát. Mert az embernek a mennyben nemcsak apja van, hanem anyja is. És Jézus az Atyának és Máriának a fia. Atya, anya és fiú – ez már család. Nem rakom bele Máriát a Szentháromságba. Megmaradok a korábbi századok végeredményénél: *Ó Atyaistennek kedves szép leánya...*

Ennyi csak Mária. De tovább lépek, és mondom: ha egyszer az embernek földi életében a legnagyobb élményt a szerelem adja, akkor erre is érvényes Hermész Triszmegiszto szava: *Lent mint fent, és fent mint lent.* A Jézus előtti és utáni századokban primitív- és kultúrnépek körében is megtalálható, hogy Istent atyának és anyának egyaránt gondoljuk. S megtaláljuk Platonnál azt is, hogy az ember kezdetben androgün, azaz férfi és nő volt egy személyben. Boncolgatásom eredménye, hogy Isten magában foglal egy hármasságot: apát, anyát és gyermeket. Hogy az egyetlen Isten valóban egyetlen is. Egyetlen család.

Isten úgy egyetlen, hogy apa is, anya is, és gyermek is. Nem állítom azt, hogy Jézus ezt tanította. És tudomásul veszem, hogy a keresztény vallások s az enyém is, a katolikus, csak azt tudják feladatuknak, hogy boncolgassák azt, ami Jézus megtestesülésének következtében jutott tudomásunkra. De *az ember tiszte, hogy gondolkodjék Alkotójáról, Istenről a történelem minden századában.* A jézusutáni századokban is, és a huszonegyedik században is. És azért gondolkodjék, hogy megvalósuljon Isten gondolata és akarata, az Isten Országá: a Szeretet odafenti örök és végtelen Birodalmának mintájára a Szeretet időbeli és véges Országá.

Csak ezért, és nem henye gondolati játék céljából. Az Isten nem halott. Akkor sem az, ha svéd és nem-svéd, lutheránus és nem-lutheránus papok nem értik meg Danielt hétköznapi mennyországát. Ha a kereszténység órái megszámláltaknak látszanak születésének s történelmi kibontakozásának színhelyén, Európában. Mert a szerelmet lecsereljük arra a szerelemre, amelyből kimarad a szeretet, s ennek következtében nem akarjuk továbbadni az életet, amely Istenből való.

Jézus azt tanította, hogy a Szentlélek elleni vétkezés az, amire nincsen bocsánat sem ebben, sem az odatúli világban. S a Szentlélek működik bennünk, ha megengedjük neki. S a Szentlélek nemcsak arra inspirál bennünket, hogy felmondjuk vallásunk krédóját, hanem arra is, hogy gondoljuk és kimondjuk azt, amit gondolunk. Gondolunk, mert gondolkodnunk kell, és a gondolatainkat el nem fojthatjuk. Akkor is, ha az, amit gondolunk, nem szerepel hitvallásunk tételei között. Meg kell tudnunk ítélni nemcsak azt az időt, amelyben Jézus élt, hanem az utánit is, és a mait is. S jaj nekünk, ha meg sem kíséreljük megérteni azt az időt és világot, amiben élünk. Makovecz Imre azt mondta, hogy ötszáz év múlva ugyanúgy magyarul fogunk beszélni ezen a tájon, mint ma. Miért? Mert van kegyelem. Isten megkegyelmez nekünk? A keltáknak nem kegyelemezett meg? Nem. Kihaltak. Kiirtották őket, vagy ők magukat.

Értelmetlen kegyelmezni annak, aki nem kegyelmez magának.

Ötszáz év múlva lesz-e magyar? Lesz, ha szülnek a magyar anyák, s lesz annyi magyar anya, hogy gyermekeik nem olvadnak bele az őket körülvevő nem-magyarul beszélők többségébe. Moldvában, a Hargita aljában és az Alföldön sem. Ha csak kevesen lesznek ezek az anyák, akkor beolvadnak. Törvény ez. Rengeteg a kihalt nyelvek és népek száma. Isten akarata az, hogy éljen a magyar nép is, hangozzék a magyar szó is. Jézus csak Izrael elveszett fiaért jött. Magam is csak népemből lettem, és csak azokhoz tudok szólni, ha tudok. Hát azt mondom, hogy Jézus Istene Atya és ennek következtében család is. S bizony nincs köze Istenhez annak, aki nem teszi meg a magáét azért, hogy legyen az Isten életének magyar folytatása is. Hagyjuk abba a bűnöst keresést. Jézus a bűnösökért jött, hogy megtérjenek és éljenek. S ha bűnöst keresünk, könnyen lehet, hogy magunkra találunk. Egy-két magyarnak vétkéből nem tud elpusztulni nemzetünk. Ha elpusztul, közös munkánk eredménye lesz. Még megtérhetünk, még nem pusztultunk el. Még válthatunk a Mammon-imádat helyett nemzetünk jövőjére. Lassan ötven éve lesz, amikor először álltunk válaszút előtt: *Kicsi vagy kocsi*. Meg tudjuk-e lelkigyakorlatoztatni kapitalista önmagunkat? Vagy egyszerűbben: Akarjuk-e azt a jézusi boldogságot, amely csak a szegényeké? Beérjük-e az egy dénárral? Hajlandók vagyunk-e azt tenni, amit Jézus tenne, ha ma újra megtestesülne, s magyarnak születnék? Választjuk-e az életet, vagy csak *a sírt, hol nemzet süllyed el?*

VEÉR I. TAS TRIANON

Százkét év alatt
ráébredhattunk,
hogy ezt a torz-szülöttet
csak az anyák
szerethetik egészé,
egészségessé.

A dolgos kezek,
az esti mesék,
a szófordulatok,
a hétköznapiak
'unalmas' tettei:

- 'Nagyapa-anya
ki-volt-s-hol-élt?
- 'Miért négy nyelven
és hogyan beszélt?'
- 'Te miért úgy mondd,
hogy povedált?'
- 'Én mit csináltam akkor?'

- 'Mit-és-miért n e m
végeztünk be és mulasztottunk el?'
...kezdetű történetekből szőtt
élő történelem.

Újra igaz hitre jutni!
A múltba vetetté,
ha nem tanít, öl,
mert érvei erő, ököl.

Vissza-szerezni? Gyilkos harccal?
'Győzelemmel?'
Új sebek és hasadások.
Nem, nem megoldás, felejtsetd el!

Vissza-szeretni? Mosolygó arccal?
Őszinteséggel?
Gyógyító össze-kapaszkodások.
Megér biz' egy kitaró próbálkozást.

2022. június 04.

FARKAS ELEK

POSTUMUSZ

Ezen anyaszentegyházi kilengés után térjünk vissza a materialista világra s nézzünk szét, nem felejtettem e ki valami fontosat életem eddig felvázolt eseményeiből. Szégyen ide, - szégyen oda, ismét a kiskönyvemet kell csak felütnöm s már látom is hogy hol a hiány. No és az állampolgársága? - kérdi a könyvecske. Jó, jó, hiszen be van írva, természetes, hogy be van írva, hogy magyar. De kiráz a hideg, ha arra gondolok, hogy ezt be kell bizonyítanom. Mert egyszer már bebizonyítottam. A dolog úgy kezdődött, hogy az a Tisza Pista bejelentette, hogy elvesztettük a háborút. Ki gondolt akkor arra, hogy ennek mi mindenféle szép következménye lesz. Többek között én nem.

Akkoriban még vidáman vakargattam tetűimet. Ott, nem is olyan messze a Rivierától, a Piave partján és sejtelmem se volt arról, hogy állampolgárság is létezik. Egy napon azt mondták, hogy hölgyeim és uraim, most a háborúnak vége és tessék, parancsoljanak hazafáradni. Szépen haza is sétálgattunk, ki előbb, ki később. Itthon is vakaródtunk, nyújtózkodtunk egy kicsit.

Egyszer azután kimondták, hogy ebben az igen megszűkül hazában kicsit sokan vagyunk, hát ki a gyepűre, lássuk ki a magyar, gyerünk az állampolgársággal. Hamar kiderült, hogy akkora már minden tisztességben és hadiszállításban megöszült Bergernek és minden Grázban megöszült cs.kir.sváb tisztí nyugdíjasnak, valamint minden Arisztidnek megvolt a legpedigrébb állampolgársága.

S miért van baj az enyémmel kérdém ijedten, mikor

kisütötték, hogy igenis baj van. Azért van kérem baj, mert maga kiskorú, az apja meg Erdélyben született, maga tehát oláh vagy cigány, vagy ilyen valami. Oláh-cigány az öreganyád térdekalácsa mondtam /bocsánat, csak gondoltam/. - És most mit lehet csinálni kéremszépen, - kérdeztem az ilyen alkalmakra beütemezett szerénységemmel. Nézze kérem, - mondta a jóindulatú főnökség, elöljáróság, tanács, céghivatal, árvaszék, tűzoltótestület, szóval az a bizonyos hatósági személy - ez egy nehéz ügy.

Legjobb, ha az egészet átadja egy ügyvédnek. Mondok magának valamit, itt van ez a Dr. Grün, ugyan egy büdös zsidó, de már sikerült neki több ügyet is elintéznie nálam. Próbálja meg.

Pénz beszél, kutya ugat s miután már akkor is legfőbb érték a pénz volt s ugyancsak már akkoriban sem volt tehát egyrészt ezért, másrészt ugyebár, hiszen nekem igazam van, (tehát meg kell kapnom az igazságomat, illetve azt a koszos állampolgárságot) mély tisztelettel bocsánatot és visszaszívást kérek, ezen sz igazán feddést érdemlő, tiszteletlen kifejezésért/, szóval minden pénz nélkül is meg kell kapnom azt a dokumentumot.

Követve ama nagy Széchenyi példáját rászántam négy heti szabadságidőmet, utiköltségre egy havi előleget, plusz egy pár cipőtalpalást és megkezdtem a talpalást. A negyedik hét végén már fel tudtam venni a versenyt a legrafináltabb és legpikánsabb igényeket is kielégítő bármely idegenvezetővel. Akkorra már nem volt olyan hivatali helység Pestbudán, ahol én kétszer meg nem fordultam volna. Bebizonyítottam, hogy az apám 50 évig itt székelt, sőt adózott is. Bebizonyítottam, hogy itt oltottak kétszer tévedésből újra.

Bebizonyítottam, hogy itt esküdtem fel a királyra, azután a köztársaságra, azután a tanácsköztársaságra, azután a darutollra, hogy mindegyiket külön-külön az utolsó csepp véremig meg fogom oltalmazni. Bebizonyítottam, hogy utálom a köleskását pirított hagymával, tehát nem lehetek oláh és bebizonyítottam, hogy svindli mindaz, amit bebizonyítottam, tehát kizárólag magyar állampolgár lehetek.

Összegezve az eredményt a negyedik hét végén újra elvittem a cipőmet talpalni, felvettem még 250 előleget és szép csendesesen letettem Dr. Grün úr asztalára s egyszerre magyar állampolgár lettem.

És ez jó?

LIPIEN MIHÁLY LEVÉLVÁLTÁSA BALLA ZSOLTTAL, A BUNDES- WEHR ZSIDÓ TÁBORI FŐRABBIJÁ- VAL

Hetente öt estén vannak programjaim neológ zsidó közösségekkel, ebből a péntek esti szombatfogadás személyes jelenléttel, a többi online. A közösségekben tudják rólam, hogy felszentelt katolikus pap vagyok, és a Bokor Katolikus Bázisközösséghez tartozom.

A heti öt programból az egyik a vasárnap este 6 órakor kezdődő „Ötörai tea”, amikor a Bet-Jehuda közösség online lát vendégül érdekes egyéniségeket. Mindig előre tudjuk kivel fogunk találkozni, és az életrajzán kívül előkészítő anyagokat kapunk addigi munkásságáról. 2022. május 15-én Balla Zsolt lipcsei főrabbi volt a vendégünk, aki egyben a Bundeswehr zsidó táborigazgatója is és ukrán felesége van. Nagy érdeklődéssel hallgattam meg életének történetét, de mivel át kellett mennem egy másik online programra, hogy a Tóra aktuális hetiszakaszáról hallgassam meg Darvas István rabbim tanítását, ezért a táborigazgatótól chatelve kértem el elérhetőségét, hogy kérdéseimet később feltehessem.

2022. Pünkösd-Savuot másnapján írtam meg és küldtem el leveletem. Levélváltásunk nyilvánosságához Balla Zsolt hozzájárulását adta és továbbra is nyitott maradt a kapcsolattartásra kölcsönös tegeződéssel. Az alábbiakban olvashatjátok érdekesebb leveleinket:

2022.06.06.:

Egy levelet megszólítással illik kezdeni. Gondban vagyok. 2022. május 15-én vasárnap délután a 6 órakor kezdődött 5 órás tea keretében Balla Zsolt rabbit hallgattuk meg. Az előadást felvezető Vadász Magda elbizonytalanított a megszólítást illetően. Szövetségi katonai rabbi? Bundeswehr katonai rabbi? Főrabbi? Én most ebben a bizonytalanságban egy alternatív megoldáshoz nyúlnék:

Kedves Zsolt!

A fentebb említett online teázás alkalmával nagy érdeklődéssel hallgattam 1969-ben elindult életutadat, amely az érdekességek hosszú sorát kötötte egybe egy szép csokorrá. Készülni szoktam az ötörai teákra az előadók személyének vagy munkásságának megismerésével. Azon a héten, amikor a Te online jelentkezésedre került a sor, már megfogalmazódott bennem, hogy mit fogok Tőled kérdezni. Tekintettel arra, hogy este 7-kor már Darvas rabbi tanításához csatlakoztam, ezért csak az elektronikus elérhetőségedet tudtam elkérni, hogy majd feltegyem kérdésemet.

Ahhoz azonban, hogy kérdésemet megértsd, csak néhány jellemző mondatot magamról. 30 nap múlva nyugdíjas leszek, 1978-ban üzemgazdász diplomát szereztem. 1984-ben 5 év teológia tanulmány és felkészülést követően a Szegedi Dómban katolikus pappá szenteltek. Első állomáshelyemen Endrődön visszaküldtem katonakönyvem a Hadkiegészítő Parancsnokságnak. Később az egyházi vezetéssel lett konfliktusom, ezért civil foglalkozás mellett döntöttem, majd megnősültem. Életem egyik legfontosabb része, hogy 1975-től tagja vagyok a Bokor Katolikus Bázisközösségnek, amelyben több katolikus fiatal barátom - a jézusi ellenszereket tanítása alapján - tagadta meg a katonai szolgálatot és vállalta a börtönbüntetést. Péntekenként a Hegedűs utcai vagy az OR-ZSE tanzsinagógába járok (ahol tegnap előtt este minden gyönyörű virágdíszbe öltözött).

E rövid személyes bevezető után tenném fel a kérdése(i)met egy tréfás kiindulási alaphelyzet megfogalmazásával.

Tegyük fel, hogy én levelet írok Ferenc pápának és azt kérem Tőle, hogy biztosítsa számodra egyetlen estére-éjszakára a bilokációt, azaz lehetőség legyen egy időben két helyen tartózkodni. A kéresemnek Ferenc pápa eleget tesz.

1. Helyzetkép és kérdés

Te ma Savuot másnapján orosz zsidó tábori rabbiként vagy jelen az orosz hadseregben az ukrán fronton szolgálatot teljesítő zsidó vallású orosz katonák között. Este 8 óra van. A tábornok arról tájékoztatja a katonákat, hogy holnap hajnali 3 órakor nagyszabású hadművelet kezdődik. Oroszország biztonságának garantálása miatt több falut és egy kisvárost kell elfoglalni, melynek során jelentős ukrán ellenállásra lehet számítani.

A tábornok a részletes tájékoztatást követően kéri az ortodox, a katolikus, a protestáns és a zsidó tábori papokat, lelkészeket és rabbit, hogy a vallásilag hozzájuk tartozó katonákat lelkileg is készítsék fel a hajnali hadműveletre.

Balla Zsolt orosz zsidó tábori (fő)rabbi hogyan szólna a hajnalban harcba induló zsidó vallású katonákhoz:

„...”

2. Helyzetkép és kérdés

Te ma Savuot másnapján ukrán zsidó tábori rabbiként vagy jelen az ukrán hadseregben az orosz határnál szolgálatot teljesítő zsidó vallású ukrán katonák között (Ukrán feleséged féltő aggodalommal figyeli a híreket). Este 10 órakor a hírszerzők fontos információt közölnek a helyi tábornokkal, mely szerint holnap hajnalban a védelmi körzetükben nagyszabású orosz támadás várható. A tábornok ismerteti a védekezési stratégiát és kéri a katonákat, hogy hazájuk Ukrajna védelme érdekében igazi hazafiként viselkedjenek. Az ukrán tábornok a részletes tájékoztatást követően kéri az ortodox, a katolikus, a protestáns és a zsidó tábori papokat, lelkészeket és a rabbit, hogy a vallásilag hozzájuk tartozó katonákat lelkileg is készítsék fel a hajnalban sorra kerülő védelmi hadművelethez.

Balla Zsolt ukrán zsidó tábori (fő)rabbi hogyan szólna a hajnalban védelmi harcot folytató zsidó vallású ukrán katonákhoz:

„...”

Kedves Zsolt! Ezek a kérdések fogalmazódtak meg bennem.

Szeretettel köszönt Téged és kedves családotod:

Lipien Mihály

2022.06.06.:

Kedves Mihály!

Nagyon jók a kérdések.

1. Az első helyzetben nem lehetnék tábori rabbi. Ha odakerültem volna, lelkiismereti okokból lemondanék, még ha ez az életemet is fenyegetné.

2. A második helyzetben a zsidó hadviselés etikáját és morálját próbálnám erősíteni az emberekben: a feladat az országot és a szuverenitást megvédeni, nem szabad, hogy az érzelmeink úrrá legyenek felettünk, és nem szabad mérgünket az orosz katonákon kitölteni. Embernek kell maradnunk, nem szabad, hogy az ellenség elleni gyűlölet elvakítson bennünket, és adott helyzetben felindulásból gyilkoljunk. A feladatunk az ország lakosságának és szuverenitásának védelme. Ezért a zsidó erkölcs szertartás is lehet. De gyilkolni nem. Embernek kell maradni a legembertelenebb helyzetben is.

Minden jót!

Zsolt

2022.06.07.:

Kedves Zsolt!

Köszönöm, hogy megtiszteltél válaszoddal és megismerhettem a hadviselés témájában a gondolkodásodat. Nálunk a Bokor közösségben azt hiszem egyetlen igazi szentség van: a másik ember véleményének tiszteletben tartása és a nyitottság a megismert igazság befogadására.

Korábban Darvas rabbitól is hallgattam tanítást az ölés és gyilkolás megkülönböztetéséről, de én ezt – az emberi élet vonatkozásában - nem igazán tudtam és tudom szétválasztani. Keresztény emberként idén ünnepelem először Savuotot, benne a Tíz Ige isteni örömhírét.

Ebben a háborús helyzetben a mi közösségünk is megfogalmazta gondolatait, melyhez néhány gondolatot fontosnak tartottam hozzátenni. Szeretettel küldöm *(a Bokor nyilatkozata megjelent a Koinónia 2022. áprilisi számában – Lipien M.)*, de semmiképpen sem meggyőződésedre, csupán megfontolásra.

Ugye nem veszed rossz néven, ha majd máskor is megkereslek?

Barátsággal:

Lipien Mihály

2022.06.07.:

Kedves Mihály!

Nagyon szépen köszönöm a gondolatokat.

Az isteni törvény célja alapvetően az, hogyan is éljünk mi ebben a világban. A világi jog - a zsidó vallási jog a lapján - tesz különbséget emberölés és gyilkosság között, épp azért, hogy tudjuk, mikor mit kell tenni. Nem véletlen, hogy a Tórában rengetegszer szerepel az, hogy “amikor hadba mész”. A mi értékítéletünk nem isteni, csak emberi. De az isteni törvényeket és erkölcsöt kell követni ahhoz, hogy emberek maradjunk.

Természetesen máskor is keressen, nagy szeretettel várom!

A legjobbakat kívánom, és maradjanak egészségesek!

Zsolt

KOVÁCS LÁSZLÓ

SCHANDA BEA TEMETÉS, ÖRÖK HAZA

A ravatalozóban

1. Bevezető

Testvéreim! Kezdjük Beától való búcsúzásunkat **az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében.**

Ebben az órában azt kívánom Nektek, hogy **Béke legyen veletek!**

55 évvel ezelőtt történt. Egy plébánia hittantermében ült egy copfos kislány. Nagyon fegyelmezett, komoly, nagyon okos kislány. Minden szavamra emlékezett. Ő volt Bea.

Volt egy aranyos kishúga, hajában virágkoszorúval, kismenyasszonyként elsőáldozó volt. Ő Katika.

Kisöcsi is volt a családban, ő volt a Gyurika.

Két évig engedtek ott lennem a Hatóságok, de még egy kis újszülött fiút is én kereszteltem, Balázst.

A Család nagytekintélyű család volt a Vízivárosban: A Schanda család.

A Szülők azóta meghaltak, elsőszülött lányuk is most utánuk ment. Hamvai itt vannak előttünk.

Mi pedig itt vagyunk, a „szűk családi kör”, az Édestestvérek családjai, a Bea párja, Bea lelkigyermekai, és Bea közössége (az EK), akik most szomorú szívvel búcsút veszünk Tőle.

2. Ének

3. Bea Gyöngye felolvassa nekünk most Szent Pál **leckéjét** az égi hazáról:

Szentlecke Szent Pál apostolnak a Korintusiakhoz írt második leveléből (5, 1. 56-10)

Testvérek! Tudjuk, hogy ha földi sátrunk leomlik, Istentől kapunk lakóházat: örök mennyei hajlékot, amit nem emberkéz alkotott. Ezért tölt el a bizalom minket, hiszen tudjuk, hogy míg vándorként élünk e testben, távol járunk az Úrtól. A hitben élünk ugyanis, a színről színre látás még nem az osztályrészünk. Ám bizalom tölt el minket, és jobban szeretnénk megválni a testtől és *hazajutni* az Úrhoz. Ezért is törekszünk arra, hogy kedvében járjunk.

Ez Szent Pál tanítása.

4. Ének

5. Hallgassuk meg az **Örömhírt** Jézustól Dani tolmácsolásában:

Evangélium János apostol könyvéből (14, 1 – 7.)

Jézus ezt mondta tanítványainak: Ne nyugtalankodjék szívetek! Higgyetek az Istenben és bennem is higgyetek. Atyám házában sok hely van, ha nem így volna megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítek nektek.

Ha aztán elmentem és elkészítettem a helyet, ismét eljövök, és magammal viszlek titeket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok.

Hiszen ismeritek az utat oda, ahová megyek. Uram, jegyezte meg Tamás, nem tudjuk hová mégy, hogyan ismerhetnénk az utat?

Jézus így szólt: Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csak énáltalam. Ha ismernétek engem, Atyámat is ismernétek. Mostantól fogva azonban ismeritek és látjátok őt.

Ez az Evangélium tanítása.

6. Beszéd

Testvéreim! „Hitben élünk, a színről színre látás (a tapasztalati tudás) még nem az osztályrészünk”.

A végbúcsúra készülve a remek szervező Beáról jutott eszembe, hogy az Isten nemcsak csodálatos **Teremtő**, de zseniális **Rendező** is. Teremt az embernek egy földi életet, ideiglenes lakást, és ajándékoz az embernek egy örök életet, öröklakást. Az élet pedig fantasztikus színjáték, melynek próbái és főpróbája a Földön zajlik, az igazi színielőadás pedig Odaát lesz.

A Rendező csak egyetlen forgatókönyvet ismer, amelyben **mindenki mindenkít szeret**.

Csak hát az ember szabadon alakíthatja szerepét, mert különben drótokon rángatott bábjáték lenne az előadás.

1) A főpróba

Az egész élet **próba**, végén a **főpróbával**.

A Vízivárosi templomban is **szindarabokat** adtunk elő. (Később Bea is írt egy darabot Árpádházi Szent Erzsébetéről). Tudjuk, hogy micsoda nehéz dolog a **próba**. Csak százszori kísérletre sikerül egyetlen mondatot is valamennyire tökéletesre formálni. De a komoly erőfeszítés után a **főpróbán** már azért érezni lehet, hogy nincsen messze a siker.

Az életben még egy tökéletesnek mondott családban is van összekoccanás, a szülők és gyermekek között is lehet feszültség, a testvéri, baráti, közösségi szálak is szakadozhatnak. De a végén már látszik, hogy mi a legfontosabb, az igazi és egyetlen valóság.

Bea az életben **több színpadon** játszott. A **családi** részlegben Ti tudnátok elmondani, hogy mi mindent megtett, főleg szüleitek halála után. a családon belül. Nem csak a közös karácsonyok, de a testvérek és unokatestvérek összetartása érdekében, és a családjaitokban gyermekeitek mellett. A Covid idején is volt gondja a látogatásra, ajándékozáásra.

Munkahelyén országos, sőt nemzetközi porondon is csodákat művelt, mindig a háttérből szolgálva.

Talán nem tévedek, hogy szíve leginkább az **Isten Országáért** dobogott.

Próbák, próbatételek kísérték az ő életét is.

És eljött a **főpróba** ideje. Múlt évben mondta nekünk a közösségben, hogy sokat gondol a halálra mostanában. Aztán jelezte, hogy romlik a köztudottan fantasztikus memóriája. És jött számára az utolsó félév, mikor magába zárva vívta utolsó küzdelmét. Ezen a

főpróbán együtt voltunk vele lélekben, de néhányan valóságosan is.

A **Főrendező** forgatókönyve mindenekfölött való! Kiderül előbb-utóbb, hogy mi az egyetlen lényeges az életben. Az égő amerikai **toronyok áldozatairól** írták, hogy a mobiljaikról is csak az volt hallható, amikor felhívták az otthonlévőket: „Anya, apa szeretlek! Kislányom, kisfiam nagyon szeretlek!” Minden találkozáskor és az utolsó online találkozásunkon is ezt üzentük: **Bea** veled vagyunk, szeretünk!

2) Az előadás

Sokat gondolkodtam azon, hogy miért vitatkozunk olyan sokat és olyan vehemensen **hiteken, ideológiákon**, miért leszünk ellenségek, miért háborúzunk. Talán éppen a felolvasott szentírási részekben említett **„földi sátor”** és az **„égi haza”** bizonytalansága miatt fontosak nekünk ezek a kérdések. Tíz körömmel harcolunk a „földi sátorért” és a „földi boldog életért”. Csak amikor eljön az idő, hogy itt kell hagynunk földi sátrunkat, és kiderül hogy a földi élet végetér, akkor döbbenünk rá, hogy amiért harcoltunk, és amire vágytunk, az **Odaát** van, tökéletesen csak odaát lehetséges.

„A mi hazánk a mennyben van” – mondja az Írás. Minden haldokló az otthonában akar lenni, minden ember örökké akar élni. Mert a **„főpróba”** nem elég, kell az igazi **„előadás”**. Kell a folytatás, kell az örök otthon és az örök világra való felébredés: az ember örök vágyának beteljesülése. Olyan világ, ahol **mindenki szeret mindenkít**, ahol az egymást szerető emberek újra találkoznak, ahol a szeretet szálai mind újra összefonódnak. És létrejön a Főrendező által kigondolt, és az ember annyi kísérlete után végre tökéletesre sikerült életmű.

--- **Istenem**, hiszem, hogy Bea testvérünk élete a **Földi Isten Országért** való küzdelem után már ily módon tökéletesen beteljesedett. És bárcsak a Beától való búcsúzásunknak ebben az órájában, megerősödne mindannyiunkban a Földi Isten Ország Útján való járás mellett, az **örök hazába** és az örök boldogságba vetett hitünk és reményünk is. Hiszen **Jézus** a mi **Utunk, Igazságunk és Életünk!**

7. Imádkozzunk!

1) Atyánk, aki látod fájdalmunkat Bea testvérünk eltávozásá miatt, erősítsd bennünk az örök élet hitét – Kérünk Téged hallgass meg minket!

2) Kérünk, hogy ajándékozd meg testvérünket az atyai házban a vágyva vágyott boldogsággal – Kérünk Téged...

3) Te, aki nem akarhatod a szeretet szálainak szétszakadását, add, hogy az egymást szerető emberek egymással újra találkozzanak – Kérünk Téged...

4) Te, aki olyan világot álmódtál az emberről, ahol mindenki szeret mindenkít, add, hogy a Földi élet próbáján elég erőfeszítést tegyünk mi is álmod megvalósulására – Kérünk Téged...

--- **Istenünk és Atyánk!** Köszönjük Bea testvérünk minden törekvését a jóra, és segíts minket is az önzetlen szeretetben, aki élsz és szeretsz örökkön örökké.

8. Forduljunk **közösen** is a mi Atyánkhoz, azokkal a kérésekkel melyeket **Jézustól** tanultunk:

Mi Atyánk

9. Ének

10. Testvéreim! Fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva kísérvük most Testvérünk **hamvait** utolsó útján nyugóhelyére.

A sírnál

1. Az urna és a sírhely megáldása

Bea Testvérünk! Már a hittanórán azt tanultuk, hogy az ember sorsa, hogy **„porból lettünk és porrá leszünk”**. Megrendítő látni, hogyan válik az ember egy **marék porrá**. Csakhogy az ember nem csak por, hanem az ember valaki, akire **„vár egy szép ország”**. Amikor már beszélni nem tudtál, énekelni énekelteél még a betegágyadon. Te már tudod, hogy ez a hitünk nem vakhit, hanem valóság. Amikor most hamvaikat elhelyezzük, mi erre a szép országra gondolunk, ahonnan most mosolyogva nézhetsz ránk.

Vízzel hintem meg most **urnádat** + mint ahogy egykor vízzel jelöltek meg a keresztségben.

És vízzel hintem meg azt a **helyet** is + ahol hamvaidd pihennek.

Tudod, hogy a mindent-adó szeretetnek jele lett a **kereszt**, a názáreti Jézus keresztsje.

Ennek a keresztnak jelével **megáldom** + azt a **helyet**, ahol Te és Szüleid és őseid pihennek.

És megáldalak + **Téged** is, aki ennek a szeretetnek szolgálóleánya voltál és nekünk példaképünk vagy.

2.És most eljött a **búcsú pillanata**, amikor mi itt Mindnyáján, formálisan is **búcsút veszünk** Tőled:

Isten veled, Drága Bea! Hisszük, hogy még találkozunk!

3. Urnaelhelyezés

4. Ének

5. Imádkozzunk! Istenünk, add, hogy ez a hely számunkra ne az elválás helye legyen, hanem az emlékezésé. Add, hogy halottainkat soha el ne felejtsük, a Tőlük kapott jókat hálásan köszönjük, és jótetteiket kövessük. A ránk váró bajokban és megpróbáltatásokban pedig erősek legyünk, abban a reményben, hogy életünk főpróbáját sikerrel kiállva,

mennyei Országodban szereteteinkkel egymásra találjunk Nálad, aki élsz és szeretsz...

6. Imádkozzunk most elhunyt szereteteinkért:

1) Hogy életük minden jóságát megjutalmazd – Kérünk Téged, hallgass meg minket!

2) Hogy életük minden bűnét megbocsássad – Kérünk Téged...

3) Hogy nekik örök boldogságot adj – Kérünk Téged...
Imádkozzunk azokért, akiket Bea testvérünk halála különösen is mélyen érintett

1) Hogy a szomorúakat megvigasztald – Kérünk Téged...

2) Hogy a megtörtöket megerősítsd – Kérünk Téged...

3) Hogy az elhagyottaknak vigaszt adj – Kérünk Téged...

Imádkozzunk valamennyi élő testvérünkért

1) Hogy minket a szolgálat útján megtarts és megerősíts – Kérünk Téged...

2) Hogy szívünk vágyát a szeretet parancsának teljesítésére irányítsd – Kérünk Téged.

3) Hogy minket a te békédben hazahívj – Kérünk Téged...

Istenünk, légy velünk. És add, hogy mi is mindig Veled legyünk. Életünkben és halálunkban. Amen.

Áldjon meg minket is + a mi **szerető Istenünk**: aki **Atyánk, Testvérünk** és éltető **Lelkünk!**

Ének

**Adj Uram örök nyugodalmat Beának és minden megholtanak.
Nyugodjanak békében!**

Ének

2022. 06. 24.

KOVÁCS LÁSZLÓ

HÁLAADÁS BEÁÉRT

1. Ének

2. Bevezető

Testvéreim! Köszöntelek Titeket a **Schanda Beáért** hálát adó misén: **Békesség legyen veletek!**

Bea temetésén már elmondtam, hogy éppen **55 éve**, hogy ennek a templomnak hittantermében megláttam egy **copfos kislányt**, aki komoly szemekkel, fegyelmezetten ült és hallgatott. A kérdésekre okosan válaszolt. Minden szavamra emlékezett. Ő volt **Bea**.

Volt egy aranyos **kishúga** is, akinek „kismenyasszonyos” áldozási képe ma is megvan. Ő **Kati**.

Volt egy kisfiú, **Gyurika**.

Mielőtt a Hatóságok két év után elhelyeztek volna, még megkereszteltem egy újszülött **kisfiút** is, **Balázst**.

A család nagytekintélyű család volt a Vízivárosban: a **Schanda család**.

A szülők azóta meghaltak, most a négy gyermek közül az első követi őket: **Bea, az egykori copfos kislány**.

Bea, aki 40 éve a **Bokor közösség** tagja, akivel **kisközösségünkben** az **EK**-ban negyven éven át minden hónapban rendszeresen találkoztunk, és minden nyáron (kivéve a két „covidos” évet), együtt lelkigyakorlatoztunk, és akik most itt ülünk **Jézus asztalánál**, kivéve az öcsémet aki pár éve meghalt.

Most azért vagyunk itt **Mindannyian**, hogy **hálát adjunk** a mi Beánkért...

3. Mindenekelőtt tisztítsuk meg szívünket a **bűnbánatban**, hogy tiszta szívvel adhassunk hálát a mi Istenünknek: **Gyóonom** a mindent adó Istennek és nektek testvéreim...

Szeressen bennünket a mindent adó Isten, bocsássa meg bűneinket, és segítsen minket az ő Jézusa Útján.

4. Ének: Kyrie... Gloria...

5. Imádkozzunk! Istenünk, aki csak szeretni tudsz, ha pedig rosszat teszünk, csak mi büntetjük önmagunkat. Kérünk, segítsd megértenünk álmodat rólunk, emberekről, hogy nekünk olyan világot kell teremtenünk a Földön, ahol mindenki szeret mindenkit, ahogy a Te Jézusod tanította. Add meg ezt nekünk, aki élsz és szeretsz örökkön örökké.

6. Szentlecke János apostol első leveléből (4, 7 – 8. 16 b)

7. Ének:

8. Evangélium Szent János könyvéből (15, 12 – 17)

9. Beszéd

Testvéreim! Két dolgról szeretnék szólni: Mit akart Jézus és mit tett Bea?

1. Mit akart Jézus?

Baj van a világgal, de baj van a vallásokkal is. Ezt nem kell bizonygatni, mikor a szomszédban háború dúl, emberek gyilkolják egymást, még főpapi áldással is.

Nem mindegy, hogy milyen a vallásos emberek **Istenképe**, mert olyan lesz az emberképük is. Még a mi vallásunk istenképe sem egyezik a názáreti Jézuséval, amit öreg korában még **János** apostol is megfogalmazott: „**Szeretet az Isten!**” „**Isten a szeretet!**” Vagyis a büntető, bosszút álló, pokolba taszító Isten emberi projekció, kivetítés, mert ahogy a költő is mondja, a „**az a véres Isten nincsen!**”

Emberképünkben még mindig a „**szemet-szemért, fogat fogért**” erkölcs dominál, ennek következtében az erőszak ördögi köre szinte megállíthatatlan.

Nem politikai, nem vallási, hanem **erkölcsi** baja van a világnak. A **gazember erkölcs** mellett a „**tisztesség etika**” is zsákutcába visz minket. Kiút csak a „**jézusi erkölcs**” lehetne: A mindenkit, még az **ellenséget is** szerető magatartás, ami abban áll, hogy a **vevés-szerzés**

öszönével szemben az ember az **adás-osztozás** erkölcsét követi, a **hatalom-uralom** törekvéseivel szemben a **szolgálat-segítőkészség** érzületét érvényesíti. („*A hatalom szeretetével szemben a szeretet hatalmát*”), az **erőszakkal** szemben pedig az **erőszakmentes, békességteremtő** magatartást tanúsítja.

Hogy mindez **utópia? Álom? Mese?** Igen: Az **Isten** álma, **Jézus** meséje és az **ember** vágya! Jobb világ csak jobb emberekből épülhet fel. A jobb emberek összefogásából. Jobb világ lesz, ha mindezt valakik csak elvben elfogadják, még ha valakik csak erre töreksenek, még akkor is, ha csak álom marad. Szent vagy nem **szent kísérlet**, de több a semminél!

2. Mit akart Schanda Bea?

A Családban

Bea egy **ideális család** meleg fészkeben nőtt fel. **Testvéri vélemény** szerint is „Beára jellemző a rendezettség, az elkötelezett, igényes munka. És egy nagyon mély, beteljesületlen vágyakozás, ami itt nem kapott választ – odaát viszont kapnia kell.”

Jellemzője még, hogy a „családban mintha gyerek akart volna maradni, de amikor erre már nem volt lehetőség, feladatot látott, és törekedett arra, hogy összehozza a testvéreket-unokatestvéreket. Az elmondások alapján sokaknak segített, ez talán általában is igaz, több induló kis családot támogatót valamilyen módon”. Hozzáteszem, több fiatal Bokorbéli házaspár is a Schanda-házban kezdhetett a közös életét.

A zene bűvöletében

Bea a zene bűvöletében élt. Úgy gondolta ezúton is **prófétai küldetést** teljesít a világban. Erről mi, a társai elég keveset tudtunk, mert alig beszélt róla. Tudtuk, hogy missziót teljesít zenei vonalon is.

Így látták ezt a **szakmabeliek** is: „Sch. Bea elkötelezetten hitt a zene társadalomformáló erejében. Kolléga, mentor és barát volt egy személyben, aki odaadással és áldozatosan végezte munkáját”-emlékezett vissza a „Nemzetközi Zenei Tanács” titkára (Silja Fischer), mely Tanácsnak Bea alelnöke is volt.

Általános iskolában kezdte a tanítást, ahol karvezető, ének-, és zenetanár volt. Majd a **Jenuesses** ifjúsági szervezet magyarországi vezetője 10 éven át. Aztán az **Interart Fesztiválközpont** vezetője, később a **Budapesti Nemzetközi Zenei versenyek** ügyvezető igazgatója és titkára. Végül a **Magyar Tácművészeti Egyetem** tanára, végül docense.

De több alkalommal vezetett műsort a **Bartók rádióban** és a **Duna televízóban**. Díjakat kapott elismerésként: a „**Fehér Rózsa díjat**, a **Bánffy Miklós díjat**, és halála előtti napon pedig a **Lőrincz György díjat**. Még egy **értékelés**: ”Bea nemcsak elbűvölő személyiség volt, de bölcs és figyelmes mentora a zenei menedzserek közel két generációjának, itthon és külföldön egyaránt. Azok közé a **láthatatlan emberek** közé tartozott, akik valójában működtetik a dolgokat – sohasem a reflektorfényben, de mindig a történések

közepében” – írja róla a Magyar Zenei Tanács elnöke (Zsoldos Dávid).

A Bokor közösségben

Bea a zene bűvöletében élt. De mi tudjuk, hogy igazában a szíve közepében az **Isten Országá** álma volt.

Akkortájt olyan nóták szóltak, hogy „**holnapra megforgatjuk az egész világot!**” Bennünk pedig az **Evangéliumok** elemzése nyomán olyan eufórikus öröm uralkodott el, hogy **majd mi** forgatjuk ki sarkaiból az egész világot.

Hisz nem lehet normális ember az, aki nem fogadja el, hogy ha van Isten, akkor az csak a Szeretet Istene lehet. És nem lehet annyira tompa az emberi szív, hogy ne tudná, hogy csak egy igazi hatalom van a **szeretet hatalma**. Tudhatjuk, mert tapasztaljuk, hogy a kapzsi vágy, az uralkodás vágya és az erőszak alkalmazása romba dönti a világot.

Bea **próféta** akart lenni. És az is volt, **láthatatlanul**, de „a dolgok, a tennivalók, a történések középpontjában”. **Adás, szolgálat, erőszakmentesség** – ez a szeretet programja.

Adás

Keresetének meghatározott összegét a **hazai és a harmadik világ éhezői**, rászorulói javára adta. Később a Bokor Hazai Rászoruló és a Harmadik Világ Alapítvány grémiumának is tagja lett. Ő volt az összekötő a jezsuita **Cedrik Prakash-sal**, aki egy indiai iskolahálózat alapítója volt. De Bea személyesen is, ahol csak tudott elsőnek segített.

Szolgálat

A Bokorközösség **szamizdat** munkáiban, annak terjesztésében, a belső információs munkákban, később a **könyvek** szerkesztésében oroszlanrészt vállalt. Az „**Érted vagyok**” újság szerkesztőségének is tagja volt. **Lelkigyakorlatos** elmélkedéseket tartott. **Lelkivezető** is volt.

Erőszakmentesség.

A diktatúra idején a Bokorban beérett a felismerés, hogy Jézus szeretetparancsa az **ellenségszeretelig** terjed. Egyértelművé vált, hogy nem tehetünk esküt arra, hogy embert ölünk. Nem képeztethetjük ki magunkat gyilkosnak, ha nem akarunk gyilkolni. Tudatára ébredtünk annak, hogy a **gyilkosok gyilkosai is gyilkosok**. Fiataljaink egy része 6 hónaptól 3 évig terjedő börtönt viselt el a katonaság megtagadásáért. A szomorú, hogy a **Magyar Katolikus Püspöki Kar** is együttműködött az ateista államhatalommal, és körlevélben ítelt el minket, ahelyett, hogy védte volna hős fiait. Annak idején, a **társadalmi porondon** is kiálltunk a **jézusi erkölcs** tanítása mellett, és a katonai erőszak ellen. **Tüntettünk** az erőszak ellen, a Parlamentnél, a Ferihegyi repülőtéren, Taszáron a katonai laktanya előtt stb... Bea is együtt velünk...

Ma újra ott lebeg Damoklész kardjaként fejünk felett akár egy újabb **világháború**. Közben püspökök anekdotákat mesélnek kötelező katonai múltjukról, és

arról beszél egyikük, hogy „fiataljainknak is szükségük volna ilyen erőpróbára”... Ki tudja, hogy mit hoz a jövő?!

--- **Testvéreim!** Bea testvérünkre **emlékezünk**, aki elment közülünk. Érte **hálát adunk**. Ő abba a világba költözött, ahol hitünk szerint béke van, mert ott mindenki mindenkit szeret. Nagy a mi fájdalmunk az ő elvesztése miatt, de talán még jobban magunk miatt.

Bea, ha tudsz, segíts nekünk abból a „**szép országból**”, ahová nem üres kézzel mentél. Segíts, hogy legalább elmondhassuk magunkról, hogy **barátai** akarunk lenni továbbra is annak a **Jézusnak**, aki a mi „**Utunk, Igazságunk és Életünk**”. És igenis akarjuk, hogy a világnak abban a kis zugában, ahol élünk, legalább ott, mi mindnyájan a **szeretet Isten** és az ő **Jézusa** tanúi, követői, barátai legyünk!

10. Hívek könyörgése

11. Ének:

12. Felajánlás

13. Imádkozzunk Testvéreim, hogy **áldozatkészségünk** kedves legyen a mindent adó Atyánk, Istenünk előtt... Fogadja el...

14. Prefáció

Jézus legyen veletek!

Emeljük fel szívünket!

Adjunk hálát a mi Szerető Istenünknek!

Mert bizony méltó, hogy hálát adjunk Neked, Atyánk. Te Jézusban megmutattad nekünk az igaz ember példáját. Tőle tanultuk meg, hogy mi az ember életének legfőbb célja. Ő reményt adott arra, hogy életünk a halállal ugyan megváltozik, de meg nem szűnik, hanem Nálad beteljesül. Mindezekért most köszönetet mondunk Neked, és hálátelt szívvel zengjük:

15. Ének: Sanctus...

16. Kanon:

Mennyei Atyánk! Most visszaemlékezünk **Jézus utolsó vacsorájára**, amelyen nekünk adta a szeretet új parancsát, hogy „**Szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket!**”, és egyben szeretetének utolsó jelét adta a barátainak.

Ő, halála előtt összegyűlt tanítványával a húsvéti bárány lakomára. Vacsora közben felvett az asztról egy darab kenyeret, hálát adott neked Atyánk, és megtörve a kenyeret odaadta nekik ezekkel a szavakkal: **Vegyétek és egyetek ebből mindnyájan, mert ez az én testem, melyet értetek adok.**

A vacsora végén felvette az asztról a borral telt kelyhet is, megáldotta, és tanítványainak nyújtotta, miközben így szólt:

Vegyétek és igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem kelyhe, a szövetségé, melyet veletek kötök, s melyet sokakért kiontok a bűnösöknek is megbocsátva.

Majd azt mondta:

Ezt cselekedjétek rám emlékezve.

Itt van hitünk szent titka!

17. Jóságos Atyánk! Jézus szavát nem felejtettük el és hálával emlékezünk Őrá. Tudjuk, hogy ha boldogok akarunk lenni, szeretnünk kell egymást, ahogy ő szeretett minket. Tudjuk, hogy szeretetének utolsó jele arra emlékeztet minket, hogy mi is osszuk meg ételünket és italunkat másokkal, és készek legyünk életünket ne mások kárára, hanem mások szolgálatára szentelni.

Istenünk, Atyánk! Tégy képessé minket arra, hogy szeretetünk által embertársaink is megismerjenek Téged, és megtapasztalják, hogy melyik az az **Út**, amely Országodba vezet.

Megemlékezünk most **embertestvéreinkről**, akik szerte a világon élnek, add meg nekik, hogy megalkuvás nélkül, emberhez méltóan éljenek.

Megemlékezünk **barátainkról**, akikhez fűz a baráti szeretet, adj nekik békét, nyugalmat és kiegyensúlyozott emberi életet.

Megemlékezünk a földkerekség minden **szeretetközösségéről**, akik a testvéri összetartozás példáját adják a széthúzó és vesztébe rohanó világnak.

Megemlékezünk most azokról is, akik a közelünkben a háború áldozataivá váltak, és bocsásd meg nekünk, hogy nem tudjuk hatékonyan eljuttatni másokhoz a

Te Jézusod ellenségszeretetről szóló üzenetét, és ha valamiben mi is bűnösök vagyunk országunkban és azon túl is, a gyűlölködés terjedéséért.

Megemlékezünk a betegekről, szenvedőkről és az üldözöttekről, hogy nekik bajaikban vigaszt és segítséget tudjunk nyújtani.

Megemlékezünk halottainkról is, most különösen **Bea testvérünkről**, akiért hálát adunk Neked és kérünk, hogy színről színre láthasson Téged, ahogy remélte, és elnyerhesse a Te boldogságotat:

Jézus által, Jézussal és Jézusban légy áldott,

Szerető Istenünk, mindent adó Atyánk,

A Szentléleknek ebben a közösségében,

Ma, és mindennap és mindörökké.

18. Az Atya gyermekeiként, egymás testvéreiként kérjük most Istenünket:

Mi Atyánk...

Az Úr békéje legyen mindnyájunkkal!

Bocsássunk meg szívből egymásnak!

19. Áldozás

Itt van Jézus **kenyere és bora**, hogy Vele és egymással is megerősíthessük szövetségünket.

Jézusom, nem vagyok méltó...

20. Énekek:

21. Hálaima

22. Áldás

23. Ének:

24. Hirdetés

